

West-Vlaanderen Werkt



WES

3/1990

Mei / juni 1990

Tweemaandelijks tijdschrift

Verschijnt niet in juli en augustus

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijke uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

3.1990

32e Jaargang

Inhoud

Redactioneel West-Vlaanderen en Star 21	105
R. De Keyser De evolutie van het vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88	106
J.A. van Houtte Kortrijk: achthonderd jaar stadsgeschiedenis	114
R. Sarrazyn De Westvlaamse witloofteelt in volle expansie	120
Tabel: Zelfstandige verzekeringsplichtigen, 1988	124
Spektrum Star 21 /127/ Haven Oostende /127/ Desimpel /128/ Technologiebegeleiding /129/ Geldof /129/ BC-Brugge /131/ CNO /132/ Gaselwest /133/ Deceuninck /133/ Soubry /133/ Superia /134/ Imewo /136/ Bekaert konstruktiehuizen /136/ Barco /137/ WVEM /137/ Remi Claeys Aluminium /137/ Petros /138/ Sea Trade Center /139/	
Nieuwtjes	141

WES

Westvlaams Economisch Studiebureau

Baron Ruzettelaan 33 8320 Brugge 4
Telefoon: 050/35.84.42
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening 000-0125243-16
BTW: 408.382.668

Beschermkomitee

Baron P. van Outryve d'Ydewalle,
Ere-gouverneur, Ere-voorzitter WES;
De heren H. Smisaert (+), P. Monballyu en H. De fauw,
Ere-voorzitters Raad van Beheer WES;
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur, Voorzitter WES;
De heren G. Defreyne, H. Olivier, F. Peuteman, P. Rosseel,
Mevrouw M.C. Van der Stichele-De Jaegere, de heer W. Vens
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine,
P. Meurrens, J. Pattyn, J. Theys, N. Vanhove.

Redaktiesekretaris

De heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement 1990: 365 fr. (BTW en port inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Ontwerp lay-out

Johan Mahieu, Brugge.

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk.

Foto kaft

H. Maertens, Brugge

West-Vlaanderen en Star 21

Er zijn meerdere redenen om bijzondere aandacht te schenken aan het spoorverkeer in West-Vlaanderen in de komende jaren.

In de eerste plaats is er de toenemende verkeerscongestie op de centrale wegen en inzonder nabij de stedelijke agglomeraties van ons land. De verkeersbinder in het Brusselse en het Antwerpse verhoogt de afstand van de provincie tot deze binnenlandse activiteitspolen. Naast deze algemene faktor, die uiteraard niet typisch is voor West-Vlaanderen, zijn er drie andere elementen die verhoogde aandacht opeisen ten voordele van het spoorwegverkeer. Allereerst is er de groei van de haven van Zeebrugge. De impact van deze groei op het container-treinverkeer en het multimodaal transport zal grote afmetingen aannemen.

In de tweede plaats worden we gekonfronteerd met de Supersnelle Treinen (SST). Deze laatste vorm van treinverkeer zal in het komende decennium een vitale rol vervullen in het middellange afstandsverkeer van passagiers. De twee SST-stations die West-Vlaanderen aanbelangen zijn Brussel en Rijsel. Hoewel zij buiten de provincie gelegen zijn, moet West-Vlaanderen oog hebben voor deze twee internationale spoorknooppunten en vooral voor de verbindingen ermee.

In de derde plaats is er de Kanaaltunnel die midden de jaren negentig klaarkomt.

Uit dit alles volgt dat de drie nieuwe polen Zeebrugge, Rijsel en Calais, waartussen de volledige provincie ligt, het toekomstig spoorverkeer van West-Vlaanderen mee zullen bepalen.

Om deze redenen wordt aan het spoorverkeer veel aandacht geschonken door de beheersorganen van de GOM-West-Vlaanderen en in het strategisch plan 'West-Vlaanderen 2000' dat binnenkort wordt gepubliceerd. Enkele weken geleden presenteerde de GOM-West-Vlaanderen zijn doelstellingen voor het komende decennium mede in het licht van het STAR 21-programma van de NMBS. Zes punten staan hierbij centraal.

1. De ontwikkeling van de trafiek in de haven van Zeebrugge zal een derde spoor tussen Brugge en Gent vereisen. Gezien het investeringsbedrag kan dit niet op korte termijn. Vandaar het voorstel van de GOM-West-Vlaanderen om de dreigende oververzadiging weg te werken door het omleiden van bepaalde goederentreinen via Lichtervelde-Deinze. Dit veronderstelt de elektrifikatie van deze sectie; de eenvoudige elektrifikatie laat toe lichtere goederentreinen tegen relatief beperkte kosten om te leiden.

2. Door deze elektrifikatie zou bovendien een uitwijkroute ontstaan, bruikbaar bij noodgevallen op de lijn Gent-Brugge, en aldus krijgt men een aanzet tot de elektrifikatie van de hele lijn Deinze-De Panne.

3. West-Vlaanderen wordt niet aangedaan door de geplande SST Rijsel-Brussel-Antwerpen/Luik. Vandaar de noodzaak om West-Vlaanderen op de SST aan te sluiten via een rechtstreekse IC-verbinding Oostende-Brugge-Roeselare-Kortrijk-Rijsel.

4. Mede in het licht van de realisatie van de SST wordt gepleit om de huidige IC-relatie Kortrijk-Gent-Brussel, met overstap te Gent, te vervangen door een rechtstreekse verbinding tussen de drie steden.

5. Het inzetten van bijkomende piekurtreinen op de relatie Poperinge-Kortrijk-Gent-Brugge (zonder overstap te Gent).

6. Het grondig bestuderen van de mogelijkheden tot herwaardering van de grensovergang De Panne voor het goederenverkeer.

In de marge van deze voorstellen is het van belang te stellen dat het STAR 21-programma voorziet in het opdrijven van de refertesnelheid van 140 tot 160 km per uur op de lijn Oostende-Brugge-Gent-Brussel. Op de lijn Kortrijk-Gent wordt momenteel reeds een refertesnelheid van 160 km per uur bereikt.

Met de bovenvermelde voorstellen speelt West-Vlaanderen volledig in op de grotere rol van het spoor in de toekomst en op de ontwikkeling van de drie nieuwe groeikernen Zeebrugge, Rijsel en Calais.

12 juni 1990

De evolutie van het vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88

R. De Keyser, Wetenschappelijk Medewerker WES

Inleiding

In meerdere geïndustrialiseerde landen vormen regelmatige onderzoeken naar het toeristisch gedrag van de bevolking een basisgegeven ten behoeve van de publieke en private instellingen en ondernemingen, bedrijvig in de toeristische sektor. Dergelijke onderzoeken waren in België eerder een okkasideel gebeuren. Ze werden bovendien door diverse onderzoeksinstellingen en onder uiteenlopende methodologische omstandigheden uitgevoerd.

In 1982 nam het Westvlaams Economisch Studie-bureau het initiatief voor een nationaal onderzoek in verband met het vakantiegedrag van de Belgische bevolking. Vergelijkbare onderzoeken vonden plaats in 1985 en nu in 1988-89. In beide onderzoeken werd het basisstramen van 1982 gerespekteerd, waardoor de continuïteit en de vergelijkbaarheid van de gegevens gegarandeerd wordt.

De onderzoeksaanpak in 1988 werd, in vergelijking met de twee vorige onderzoeken, op twee vlakken verbeterd. Eerst werd het steekproef aantal verdubbeld van 3.000 naar 6.000 personen, zodat statistisch betrouwbaarder informatie geleverd kan worden. Teneinde bovendien de kwaliteit van de informatie te verhogen, werden de enquêtepersonen tweemaal gekontakteerd. Dit gebeurde een eerste keer in oktober 1988 met de ondervraging over het vakantiegedrag in de periode april-september 1988. Een tweede contact vond plaats in april 1989. Dan kon het vakantiegedrag in de maanden oktober 1988 tot maart 1989 aan bod komen. De beschouwde tijdsspanne in de enquêtes bedroegen dus zes maanden. In de vorige onderzoeken werd elke respondent slechts éénmaal ondervraagd en bedroeg de observatieperiode dus twaalf maanden. Het is duidelijk dat het geheugen van de respondenten nu minder op de proef werd gesteld dan vroeger.

Dit artikel bundelt enkele bevindingen van het recentste WES-vakantie-onderzoek en geeft een antwoord op de vraag hoe de resultaten van het onderzoek in 1988-89 zich verhouden ten opzichte van de resultaten van de WES-enquêtes in 1982 en 1985

In een eerste paragraaf worden enkele gebruikte begrippen toegelicht. Daarna wordt de evolutie van het vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88 beschreven op de volgende vlakken: vakantieparticipatie, markt van de vakanties, bestemming, logieskeuze, keuze van het transportmiddel en verblijfsduur.

1. De gebruikte begrippen

Voor alle duidelijkheid wordt eerst het begrip vakantie nauwkeurig omschreven. Onder vakantie wordt verstaan: 'een verblijf buiten de woning van minstens vier opeenvolgende nachten om andere redenen dan beroepsdoel-einden, ziekte of overlijden van een familielid, verblijf in een hospitaal of kostschool'. Deze definitie impliceert dat ook verblijven bij familieleden en vrienden (behalve in geval van ziekte of overlijden) of in een tweede verblijf als vakantie worden weerhouden. Daarbij werd het begrip tweede verblijf gedefinieerd als: 'elke vorm van verblijfsakkommodatie die iemand naast de woning, waarin hij zijn hoofdverblijf vindt, duurzaam of voor een lange periode (minstens zes maand) voor zichzelf en zijn gezin beschikbaar houdt teneinde daarin naar wens tijdelijk nacht- en woonverblijf te kiezen'. Dit betekent dat naast de klassieke tweede verblijven als appartement, villa, hoefetje, bungalow, enz... ook een partikuliere boot, tent, toer- of stacaravan met vaste standplaats op een terrein in de definitie begrepen zijn.

Het vakantiegedrag wordt bestudeerd aan de hand van een aantal kengetallen die weergeven in welke mate een populatie deelneemt aan het vakantiegebeuren. De voornaamste kengetallen worden hieronder gedefinieerd: de *netto vakantieparticipatie* is het aandeel van een populatie dat in de analyseperiode tenminste eenmaal met vakantie is geweest; de *bruto vakantieparticipatie* is het aantal vakanties, gedurende de analyseperiode waargenomen, op 100 personen van een populatie; de *vakantiefrekwentie* is het aantal vakanties per vakantieparticipant tijdens de analyseperiode. Rekenkundig bekomt men de vakantiefrekwentie door deling van de bruto door de netto vakantieparticipatie. Een vakantieparticipant is een persoon die gedurende de analyseperiode minstens één keer met vakantie is geweest.

Daarnaast worden nog een aantal andere begrippen gebruikt die hier verder omschreven worden:

de *hoofdvakantie* is de vakantie met de langste verblijfsduur. Bij gelijke verblijfsduur geldt de afstand tot de bestemming als beslissingscriterium;

de *zomer- en wintervakanties*: de zomervakanties omvatten de vakanties genomen tussen 1 april en 30 september van een bepaald jaar; de wintervakanties vallen in de periode van 1 oktober van datzelfde jaar tot 31 maart van het eropvolgend jaar.



Foto: J. Breyna, Oostkamp

2. De evolutie van de vakantieparticipatie

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan men stellen dat 56% van de Belgische bevolking in 1988 met vakantie is geweest. Per 100 respondenten werden gemiddeld 83,1 vakanties waargenomen, wat neerkomt op een vakantie-frekwentie (dit is het gemiddeld aantal vakanties per vakantie-ganger) van 1,48.

Omgelagen naar de Belgische bevolking houdt dit in dat 5,5 miljoen van de 9,9 miljoen Belgen in 1988 met vakantie geweest zijn. Deze 5,5 miljoen vakantie-gangers namen, gezien men in één jaar meerdere keren met vakantie kan gaan, in totaal 8,2 miljoen vakanties.

De vakantieparticipatie van de Belgen, die tussen 1982 en 1985 nagenoeg ongewijzigd was gebleven, is sindsdien sterk toegenomen. In 1988 bedroeg de netto vakantieparticipatie 56% tegenover ongeveer 48% in 1982 en 1985. Door een toename van de vakantie-frekwentie van 1,33 in 1982 tot 1,48 in 1988 is de bruto vakantieparticipatie in een nog sterkere mate aangegroeid: van respectievelijk 63,9% tot 83,1%. Deze cijfers tonen dus aan dat de globale vakantiemarkt een sterke expansie gekend heeft in de laatste drie jaren.

3. De evolutie van de markt van de vakanties

In tabel 1 en in de figuur wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de markt van de vakanties van de

Belgen op basis van de in de drie onderzoeken uitgevoerde ramingen van het aantal hoofd-, neven-, zomer- en wintervakanties in binnen- en buitenland.

Uitgaande van de verrichte enquêtes zou het aantal vakanties van de Belgen tussen 1982 en 1988 toegenomen zijn met 30,3%. Deze toename heeft zich grotendeels voorgedaan in de laatste drie jaren (+23,4%). De groei is in absolute aantallen voornamelijk bij de hoofd- en zomervakanties te situeren, maar is relatief gezien het grootst bij de neven- (+56,5%) en wintervakanties (+88,8%) (1).

Het aantal buitenlandse vakanties (+41,2%) nam sneller toe dan het aantal binnenlandse vakanties (+12,5%). De stijging van het aantal buitenlandse hoofd- en zomervakanties is enkel na 1985 te situeren. De toename van het aantal buitenlandse neven- en wintervakanties doet zich gestadig voor sinds 1982.

Bij de binnenlandse vakanties was er nauwelijks sprake van een vermeerdering van de hoofd- en zomervakanties. Er moet zelfs gewezen worden op de daling van het aantal hoofdvakanties in eigen land in de periode 1985-88. De groei van de vakanties in het binnenland

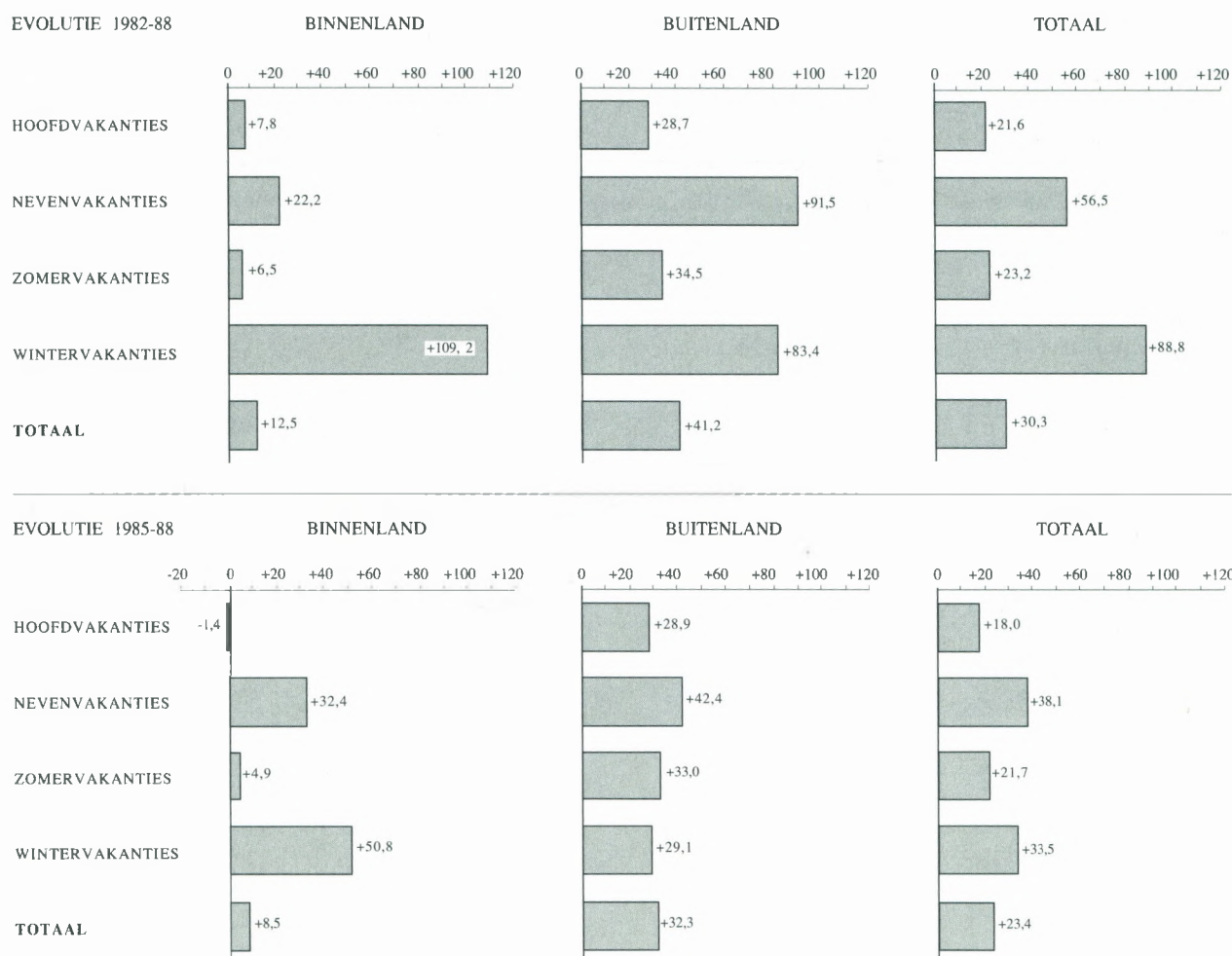
(1) De in 1988 aangebrachte methodologische verbeteringen aan het onderzoek kunnen voor een deel verantwoordelijk zijn voor de waargenomen toename van het aantal vakanties. Deze bedenking wordt voornamelijk ingegeven door de relatief sterke groei van de nevenvakanties.

Tabel 1

De evolutie in de periode 1982-88 van het aantal hoofd-, neven-, zomer- en wintervakanties van de Belgische bevolking in binnen- en buitenland, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89

Omschrijving	Binnenland		Buitenland		Totaal	
	Geraamd aantal ('000)	%	Geraamd aantal ('000)	%	Geraamd aantal ('000)	%
Hoofdvakanties						
1982	1.612	67,1	3.115	80,1	4.727	75,1
1985	1.761	70,7	3.110	74,9	4.869	73,3
1988	1.737	64,2	4.009	73,0	5.746	70,1
Nevenvakanties						
1982	792	32,9	775	19,9	1.567	24,9
1985	731	29,3	1.042	25,1	1.775	26,7
1988	968	35,8	1.484	27,0	2.452	29,9
Zomervakanties						
1982	2.262	94,1	3.355	86,2	5.617	89,2
1985	2.295	92,1	3.392	81,7	5.687	85,6
1988	2.408	89,0	4.512	82,1	6.920	84,4
Wintervakanties						
1982	142	5,9	535	13,8	677	10,8
1985	197	7,9	760	18,3	957	14,4
1988	297	11,0	981	17,9	1.278	15,6
Totaal						
1982	2.404	100,0	3.890	100,0	6.294	100,0
1985	2.492	100,0	4.152	100,0	6.644	100,0
1988	2.705	100,0	5.493	100,0	8.198	100,0

De evolutie in de periode 1982-88 van de markt van de vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89 (in %)



komt dus voornamelijk van de neven- en wintervakanties. Deze laatste verdubbelden in aantal sinds 1982.

Door deze evoluties is een zekere verandering in de structuur van de vakanties van de Belgen opgetreden. Het relatieve belang van de hoofd- en zomervakanties is gedaald ten voordele van de neven- en wintervakanties. De nevenvakanties vertegenwoordigen op dit ogenblik ongeveer 30% van alle vakanties tegenover 24,9% in 1982. De wintervakanties maken nu 15,6% uit van de vakanties tegenover 10,8% in 1982.

Deze vaststelling geldt zowel ten aanzien van de binnenlandse als van de buitenlandse vakanties. Wel kan men opmerken dat de nevenvakanties een relatief belangrijkere plaats innemen bij de binnenlandse vakanties, terwijl de wintervakanties relatief meer voorkomen bij de buitenlandse vakanties.

4. De evolutie van de bestemming

Ongeveer één vakantie op drie, dit is 2,7 miljoen vakanties, werden in 1988 in het binnenland doorgebracht. Ongeveer 5,5 miljoen vakanties hadden het buitenland als bestemming.

Wordt dieper ingegaan op de belangrijkste vakantiebestemming (2), dan blijkt dat in het binnenland de Belgische Kust en de Ardennen de meest voorkomende

toeristische streken zijn. Respektievelijk behalen ze een marktaandeel van 18,1% (of bijna 1,5 miljoen vakanties) en 8,6% (of ongeveer 0,7 miljoen vakanties).

Frankrijk, Spanje en Italië vormen de klassieke top drie van de buitenlandse vakantiebestemmingen. Binnen deze top drie bekleedt Frankrijk een geprivilegieerde positie; ongeveer één Belgische vakantie op vijf (1,6 miljoen vakanties) immers wordt daar doorgebracht. Spanje behaalt een marktaandeel van 13,7% (of 1,1 miljoen vakanties) en trekt dus eveneens een belangrijk deel van de Belgische vakanties naar zich toe. Met een ruime achterstand komt Italië op de derde plaats van de buitenlandse vakantiebestemmingen met een marktaandeel van 6,7% (of bijna 0,6 miljoen vakanties).

Oostenrijk (4,3%), West-Duitsland (3,3%) en Zwitserland (3,3%) halen eveneens een mooi resultaat op de Belgische toeristische markt. Ongeveer 0,9 miljoen vakanties worden onder deze drie landen verdeeld.

(2) Een vakantie kan meer dan één bestemming hebben. Wordt tijdens eenzelfde vakantie meer dan één land bezocht, dan wordt enkel het belangrijkste land als vakantiebestemming opgenomen. Als belangrijkste land wordt beschouwd het land waar men het grootste aantal overnachtingen heeft doorgebracht. Bij een gelijk aantal overnachtingen wordt het land dat het verst verwijderd is van België als belangrijkste land beschouwd.

Tabel 2 geeft de evolutie in de keuze van de belangrijkste vakantiebestemming weer tijdens de vakanties van de Belgen.

Tabel 2

De evolutie in de periode 1982-88 van de belangrijkste vakantiebestemming van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89 (in %)

Belangrijkste vakantiebestemming	1982	1985	1988
Belgische Kust	20,4	20,8	18,1
Ardennen	11,1	10,8	8,6
Kempen	2,8	2,6	3,4
Overig België	3,9	3,3	2,9
Binnenland	38,2	37,5	33,0
Buitenland	61,8	62,5	67,0
Frankrijk	20,4	20,5	20,1
Spanje	11,4	11,0	13,7
Italië	7,6	6,0	6,7
Oostenrijk	5,5	4,7	4,3
West-Duitsland	3,2	3,3	3,3
Zwitserland	3,1	3,3	3,3
Joegoslavië	1,3	1,6	1,5
Nederland	1,3	1,6	2,2
Groot-Brittannië	1,3	1,6	1,6
G.H.-Luxemburg	1,5	1,5	1,0
Griekenland	0,9	1,4	2,4
Overige Europese bestemmingen	1,7	2,0	2,7
Tunesië, Marokko	1,1	1,4	1,5
Overige niet-Europese bestemmingen	1,5	2,6	2,7
Totaal	100,0	100,0	100,0
Aantal vakanties in de steekproef	1.903	2.033	4.811

Tabel 3

De evolutie in de periode 1982-88 van de belangrijkste logiesvorm bij de vakanties van de Belgische bevolking, naar binnen- en buitenlandse vakanties, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89 (in %)

Belangrijkste logiesvorm	Binnenlandse vakanties			Buitenlandse vakanties			Totaal		
	1982	1985	1988	1982	1985	1988	1982	1985	1988
Hotel	8,9	10,7	11,6	36,4	36,6	40,0	25,9	26,9	30,6
Huurwoning	28,5	29,0	30,5	24,5	23,3	24,7	26,0	25,4	26,8
Camping	12,2	13,9	14,8	15,9	15,4	12,3	14,5	14,9	13,2
Sociaal toerisme	12,7	17,2	14,6	4,1	4,2	4,8	7,4	9,1	8,0
Vrienden, familie, kennissen	11,2	13,3	14,4	14,4	15,2	12,9	13,3	14,5	13,4
Tweede woning van het gezin	25,8	14,3	12,4	3,0	3,1	3,0	11,7	7,3	6,1
Overige	0,7	1,6	1,7	1,7	2,2	2,3	1,2	1,9	1,9
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aantal vakanties in de steekproef	728	761	1.575	1.177	1.266	3.194	1.905	2.027	4.769

De meest opvallende vaststelling is de achteruitgang van het binnenland. Bedroeg het marktaandeel van het binnenland in het geheel van de vakanties in 1982 nog 38,2%, dan is dit in 1988 gedaald tot 33%. Het is vooral in de laatste jaren dat de terugloop van het marktaandeel zich heeft voorgedaan. De afname is in procentpunten ongeveer gelijk verdeeld tussen de Kust (-2,3) en de Ardennen (-2,5). Het aandeel van de Kempen daarentegen is licht toegenomen (+0,6).

De stijging van het aandeel van het buitenland komt vooral op rekening van Spanje (+2,3), Griekenland (+1,5) en de verre afstandsbestemmingen (+1,2). In de meest recente periode valt voornamelijk de toename van het aandeel van Spanje en Griekenland op.

5. De evolutie van de logieskeuze

Het hotel en de huurwoning zijn de logiesvormen die in 1988 het sterkst op de voorgrond treden. Voor respectievelijk ongeveer drie vakanties op tien (30,6%) en ruim één vakantie op vier (26,8%) vormen het hotel en de huurwoning de belangrijkste logiesvormen (3). Verder dienen de camping (13,2%) en de instellingen voor sociaal toerisme (8%) vermeld.

Naast de vermelde commerciële logiesvormen werden nog ongeveer één vakantie op vijf (19,5%) in een niet-commerciële logiesvorm doorgebracht. De (tweede) woning van vrienden, familie of kennissen (VFK) was in 13,4% van de vakanties en de tweede woning van het gezin in 6,1% de belangrijkste logiesvorm.

Verhoudingsgewijze komen bij de binnenlandse vakanties vooral de huurwoning (30,5%), het sociale toerisme (14,6%) en de tweede woning (12,4%) sterk aan bod. Bij de buitenlandse vakanties daarentegen dient gewezen op het aanzienlijk belang van het hotel (40%).

Uit tabel 3 blijkt dat vooral de hotellerie zijn positie verstevigd heeft en nu duidelijk de meest geprefere-

(3) Zoals een vakantie meerdere bestemmingen kan hebben, kan zij eveneens meerdere logiesvormen tellen. Ook hier geldt het principe dat enkel met de belangrijkste logiesvorm, dit is de logiesvorm waarin tijdens een vakantie het grootste aantal overnachtingen zijn doorgebracht, wordt rekening gehouden.

reerde logiesvorm geworden is. In 1988 werden 30,6% van de vakanties in een hotel doorgebracht tegenover 25,9% van de vakanties in 1982. Verder is in deze periode ook het aandeel van de huurwoningen en de sociale logiesinstellingen enigszins toegenomen. De verliezers zijn de camping en de tweede woning van het gezin.

In de periode 1985-88 is de evolutie van de logieskeuze scherper geprofileerd. Alleen het aandeel van het hotelwezen en van de huurwoningen nam toe. Alle andere logiesvormen verloren veld.

Het kampeerwezen wint bij de binnenlandse vakanties enigszins aan belang, terwijl het aandeel van de tweede woning van het gezin zeer sterk gedaald is.

6. De evolutie in de keuze van het transportmiddel

Tabel 4 illustreert het dominerende belang van de personenwagen bij de vakanties in 1988. De verplaatsingen in circa twee vakanties op drie (62,5%) worden met de wagen gemaakt. Het vliegtuig en de touringcar zijn elk in ongeveer 13% en de trein in ongeveer 8% van de vakanties het gebruikte transportmiddel (4).

(4) Bij het onderzoek naar het gebruik van de diverse transportmiddelen werd enkel aandacht besteed aan het belangrijkste vervoermiddel. Hiermee wordt bedoeld het medium waarmee de grootste afstand werd afgelegd tijdens de heenreis.

Tabel 4

De evolutie in de periode 1982-88 van het gebruikte transportmiddel bij de vakanties van de Belgische bevolking, naar binnen- en buitenlandse vakanties, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89 (in %)

Transportmiddel	Binnenlandse vakanties			Buitenlandse vakanties			Totaal		
	1982	1985	1988	1982	1985	1988	1982	1985	1988
Wagen	84,3	80,3	80,4	59,6	57,3	53,6	69,0	66,0	62,5
Trein	7,0	8,8	7,5	11,7	10,6	8,5	9,9	9,9	8,2
Vliegtuig	-	-	-	17,3	15,8	20,0	10,7	9,9	13,4
Boot	-	-	-	2,3	3,9	2,7	1,4	2,4	1,9
Touringcar	6,6	7,4	8,6	7,7	11,1	14,0	7,3	9,7	12,2
Overige	2,1	3,5	3,5	1,4	1,3	1,2	1,7	2,1	1,8
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aantal vakanties in de steekproef	726	765	1.587	1.176	1.270	3.211	1.902	2.035	4.798

ONDERNEMERS KIEZEN DE ONDERNEMENDE BANK.

De bank die meedenkt.

Voor boeiende ideeën nemen we graag de tijd. Om creatief mee te denken. Om u onze ervaringen te vertellen. Om net zo enthousiast te worden als uzelf...

De bank die informeert.

Kredietformules op maat. Een klare kijk op het juridische kluwen. Lonende tips inzake fiscaliteit en overheidstegemoetkomingen. De NMKN houdt u feilloos op de hoogte.

De bank die voor u opkomt.

Onze gespecialiseerde diensten gaan graag aan de slag. Zo vaak en zo lang het nodig is. Want uw problemen zijn meteen ook de onze.

De bank om op te bouwen.

Zoals duizenden anderen dat al eerder deden. Ambitieuze beginners. Energieke KMO's. Klinkende namen. Ze kwamen als klant, maar vonden een actieve partner.

Waarop wacht u nog?



MCCANN ERICSSON 1285/081/024

Voor de binnenlandse vakanties neemt men in vier gevallen op vijf de wagen, voor de buitenlandse vakanties daarentegen slechts in ongeveer de helft (53,6%) van de gevallen. Bij de buitenlandse reizen komen vooral het vliegtuig (20%) en in bijkomende orde de touringcar (14%) meer aan bod.

Uit de vermelde cijfergegevens kan een gestadige achteruitgang van de wagen afgeleid worden. In 1982 werd bij 69% van de vakanties de wagen gebruikt om zich te verplaatsen. In 1988 was dit nog het geval bij 62,5% van de vakanties. Ook het aandeel van de trein is gedaald. Deze daling was enkel te merken na 1985.

Het belang van het vliegtuig en de touringcar is tussen 1982 en 1988 aanzienlijk toegenomen (respektievelijk van 10,7% tot 13,4% en van 7,3% tot 12,2%). Terwijl de aangroei van het aandeel van de touringcar gespreid was over de periodes 1982-85 en 1985-88, was de toename van het aandeel van het vliegtuig enkel in de laatste periode gesitueerd. In het eerste geval zijn het vooral de pendelreizen die toegenomen zijn, in het tweede geval vooral de chartervluchten.

Bij de binnenlandse vakanties is het aandeel van de auto sinds 1985 vrij stabiel gebleven en kan de trein zijn aandeel van 1982 handhaven.

7. De evolutie van de verblijfsduur

De verblijfsduur wordt steeds uitgedrukt in het aantal nachten en niet in het aantal dagen. Deze verblijfsduur kan vanuit twee invalshoeken worden belicht, namelijk de verblijfsduurstructuur en de gemiddelde verblijfsduur.

De gemiddelde verblijfsduur tijdens de vakanties van de Belgen in 1988 bedraagt ongeveer 14 nachten. Ongeveer zeven vakanties op tien (72,4%) duren niet langer dan 15 nachten.

De gemiddelde verblijfsduur van de buitenlandse vakanties (14,6 nachten) overtreft deze van de binnenlandse

vakanties (13 nachten) (zie tabel 5). Bij de binnenlandse vakanties primeren de kortere vakanties. Ongeveer vier binnenlandse vakanties op tien duren 4 tot en met 7 nachten en bijna acht op tien duren minder dan 16 nachten.

Het totaal aantal vakantie-overnachtingen van de Belgische bevolking in 1988 mag worden geraamd op 115 miljoen. De binnenlandse vakanties totalizeerden ongeveer 35 miljoen overnachtingen.

De gemiddelde verblijfsduur neemt zeer duidelijk af. In 1982 nam een vakantie gemiddeld 15,5 nachten in beslag. In 1988 was dit teruggelopen tot 14,1 nachten. Er worden relatief meer kortere vakanties aangetroffen. Het aandeel van de vakanties tot en met 11 nachten is tussen 1982 en 1988 toegenomen van 40,9% tot 50,2%. Vooral vakanties van 1 maand komen nu minder vaak voor.

De terugloop van de gemiddelde verblijfsduur is algemeen te noemen. Ze is groter bij de buitenlandse vakanties (-2,0 nachten tussen 1982 en 1988) dan bij de binnenlandse vakanties (-0,8 nachten).

8. Besluit

In de periode 1982-88 heeft het vakantiegedrag van de Belgen een aantal fundamentele veranderingen ondergaan. Vooreerst kan vastgesteld worden dat de globale Belgische vakantiemarkt in deze periode en voornamelijk in de laatste drie jaren een sterke expansie heeft gekend. De marktverruiming kwam relatief gezien vooral in neven-, winter- en buitenlandse vakanties ten goede. Het aandeel van het binnenland als vakantiebestemming kende daardoor een grote achteruitgang.

Wat de secundaire vakantiekenmerken betreft, viel voornamelijk de relatief sterke stijging van de hotel-, vliegtuig- en touringcarvakanties op. Tenslotte kan nog gewezen worden op de dalende gemiddelde verblijfsduur.

Tabel 5

De evolutie in de periode 1982-88 van de structuur van de verblijfsduur en de gemiddelde verblijfsduur bij de vakanties van de Belgische bevolking, naar binnen- en buitenlandse vakanties, WES-enquêtes 1982, 1985 en 1988-89 (in %)

Verblijfsduur	Binnenlandse vakanties			Buitenlandse vakanties			Totaal		
	1982	1985	1988	1982	1985	1988	1982	1985	1988
4- 7 nachten	34,9	37,0	40,8	16,4	20,1	22,1	23,3	26,4	28,3
8-11 nachten	19,3	19,5	18,9	16,7	22,2	23,3	17,6	21,1	21,9
12-15 nachten	20,5	21,5	19,6	25,3	23,0	23,5	23,6	22,4	22,2
16-19 nachten	5,0	5,6	5,4	11,4	10,7	9,9	8,9	8,8	8,4
20-23 nachten	4,8	2,4	3,6	12,0	7,6	9,2	9,5	5,6	7,3
24-27 nachten	2,7	2,2	1,6	4,4	4,5	3,4	3,7	3,7	2,8
28-31 nachten	10,0	8,3	6,6	10,0	6,1	4,5	9,8	7,0	5,2
32 nachten en meer	2,8	3,5	3,5	3,8	5,8	4,1	3,6	5,0	3,9
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gemiddelde (in nachten)	13,8	13,4	13,0	16,6	15,6	14,6	15,5	14,8	14,1
Aantal vakanties in de steekproef	721	759	1.589	1.172	1.248	3.222	1.893	2.007	4.811

HET GEMEENTEKREDIET, UW FINANCIËLE PARTNER !

Automatische systemen voor de onmiddellijke
inning van uw ontvangsten en betaling van uw uitgaven.

Een uitgebreid gamma kredieten
voor de financiering van uw activiteiten.

Snelle beslissingen inzake krediet.

Een volledig gamma beleggingsprodukten.

Persoonlijke adviezen van vakmensen:
gespecialiseerde regionale teams en zelfstandige agentschapsdirecteurs.

De agentschapsdirecteurs van het Gemeentekrediet
staan steeds te uwer beschikking.

Zij zullen u met genoeg persoonlijk ontvangen.

Aarzel niet om voor eender welk financieel probleem met hen contact op te nemen.



Gemeentekrediet
MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT.

Kortrijk: achthonderd jaar stadsgeschiedenis

Prof. Dr. J.A. van Houtte (Leuven), Lid van de Koninklijke Academie van België

Het is sinds enige jaren gebruikelijk dat onze Academie buiten haar eigen muren treedt om de algemene administratieve vergadering van haar drie Klassen in een andere Vlaamse stad dan haar zetel te houden. Een hoffelijke traditie wil dat haar leden een kennismaking wordt aangeboden met die stad, waar zij voor een dag te gast is. Kennis maken met de stad houdt uiteraard in dat men de ogen opent voor wat zij vandaag de dag is en wat zij haar bezoekers te bieden heeft.

De kennismaking heeft echter ook een historische dimensie. Vrijwel alle Vlaamse steden hebben een rijk verleden, dat voor een deel nog zichtbare sporen in hun beeld heeft achtergelaten, en dat voor een deel tevens nawerkt in de huidige samenleving en structuren. Tot hun getal behoort ook Kortrijk. Het opzet van mijn lezing is U een overzicht te bieden van de geschiedenis van Kortrijk.

Het lijkt overigens vermetel een rijk verleden als dat van Kortrijk in een vluchtig overzicht als het mijne samen te persen. Zoveel temeer daar de achthonderd jaar stadsgeschiedenis, die de titel van mijn lezing aankondigt, niet zijn los te maken van evenzoveel, of eigenlijk nog meer, voorgeschiedenis; dit dan nog afgezien van de prehistorie in de gebruikelijke zin van het woord, waarvoor wij niet met eeuwen maar met millennia zouden dienen te rekenen.

In de eigenlijke geschiedenis treedt Kortrijk voor het eerst aan in de Romeinse tijd, en duidelijk genoeg met een naam die het niet meer zal verliezen: *Cortoriacum*, een van de overtalrijke Gallo-Romeinse namen op *-acum*, met de betekenis van een landbouwuitbating, genoemd naar een grootgrondbezitter, hier ene Kortoros of zo iets, en oorspronkelijk meestendeels bewoond door horige boeren die hem dienstbaar waren. Toen en nog lang daarna bekleedden landbouw en veeteelt immers een overweldigende voorrang onder de bestaansmiddelen. Nochtans bracht juist de Romeinse overheersing in onze gewesten kennelijk een levendiger handwerk en ruilverkeer dan tevoren tot ontwikkeling. De natuurlijke verkeersweg die de Leie was, werd uiteraard sinds oeroude tijden bevaren door de kleine schuiten, waar onze verre voorouders voor hun vervoer genoeg mee namen.

De Romeinse overheersers brachten echter een infrastructuur van wegen voor het landverkeer tot stand. Twee daarvan, respectievelijk van Keulen over Tongeren (toenmaals de enige stad van groot allure in ons land) naar Boulogne (de hoofdstad van de civitas – het gewest – van de Menapiërs) en van Doornik naar Oudenburg, beide dus verbindingen tussen het binnenland en de zee, kruisten elkaar te Kortrijk. Daardoor heeft de plaats ongetwijfeld een handels- en overslagfunctie gekregen, en verhieft zij zich tot de rang van een *vicus*, een streekcentrum waar de bewoners van de streek hun produkten

van landbouw en nijverheid konden aanbieden en eigen behoeftigheden konden inkopen. Met het oog op die laatste elementen ligt het voor de hand aan te nemen dat ter plaatse ook een bescheiden ambachtswezen van de grond kwam.

De voorspoed, die de orde en rust onder Romeins bestuur in de *vicus* brachten, ging ten onder met het einde van de heerschappij van het *Imperium* over onze gewesten. Druk van Germaanse en andere volkeren op de Rijn grens van het Rijk, dat al door een diepe interne sociaaleconomische crisis werd ontwricht, bracht vanaf de 3de eeuw grote onveiligheid teweeg. Geleidelijk aan stortte het Romeinse gezag ineen. In de loop van zijn verzet tegen de oprukkende Frankische Landname kreeg Kortrijk op een niet nader te bepalen tijdstip een garnizoen. In de *Notitia dignitatum*, een lijst van de Romeinse burgerlijke en militaire autoriteiten, opgesteld omstreeks 400 en circa 425 bijgewerkt, worden afdelingen *militēs Cortoriacenses* vernoemd. Maar uit de tekst blijkt dat zij niet langer te Kortrijk waren gelegerd. De Leiestreek was dus blijkbaar reeds opgegeven.

Daarmee belanden wij in de Vroege Middeleeuwen, de periode die door de Engelstalige geschiedsbeschrijving terecht, wegens onze bijzondere onvolledige kennis ervan, *the Dark Ages* wordt genoemd.

Die benaming past wel heel bijzonder voor Kortrijk. Er valt aan te nemen dat de plaats de weerslag onderging van de algemene eeuwenlange inzinking van de Westerse economie, en dat zij weer meer dan tevoren in de agrarische sfeer terugkeerde. De streek werd intussen gekerstend. Een weinig betrouwbare traditie schrijft de stichting van de Sint-Maartenskerk rond 650 aan Sint-Elooi toe; zij bleef tot het einde van de 18de eeuw de enige parochie van de stad. Toch bleef Kortrijk allicht op een kleinere schaal dan tevoren, in de sluimerende samenleving van het Frankische tijdvak, een rol van streekcentrum spelen.

Op zijn laatst in de 8ste eeuw heeft een gouv van het Frankische Rijk, de omschrijving waarbinnen een graaf een rudiment van bestuur en rechtspraak uitoefent, de *pagus Cortrecensis*, er zijn zetel. En dit brengt, in de troebele tijden van de Noormanneninvallen een elementaire beveiliging met zich mee. In 880 maakt een troep van die stropers er zich meester van en nestelt er zich om te overwinteren en in de lente zijn plunderingen te hervatten. Na hun aftocht grijpt de jonge graaf van Vlaanderen, Boudewijn II, de kans om de hand te leggen op het leeggeroofde, virtuele *no man's land* dat zij

Lezing gehouden te Kortrijk op 19 mei 1990 ter gelegenheid van de Algemene Administratieve Vergadering van de drie Klassen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België voor haar leden en haar genodigden.

achterlaten. Voortaan hoort Kortrijk dus bij Vlaanderen, al zal zijn grensligging daar herhaaldelijk afbreuk aan doen. Het wordt voorts bevestigd in zijn betekenis als streekcentrum. Het was in de laatste jaren van de 10de eeuw de zetel geweest van een gebied dat een zekere Eilbodo tijdens een crisis van het grafelijke gezag, daar kortstondig had van afgescheurd. Nadat Boudewijn IV er zich weer meester had van gemaakt, werd het de zetel van een van de oudste drie kasselrijen die in Vlaanderen hand over hand werden gevestigd om krachtiger dan tevoren een onbetwiste uitoefening van het vorstelijke bewind te verzekeren.

Na de definitieve aftocht van de Vikingen is de baan ook vrij voor de commerciële revolutie die de samenleving van het Westen een volledig nieuw aanschein geeft. Een spektakulaire bevolkingsaanwinst vindt zijn uitweg in een dynamische herleving van handwerk en handel, die een aanzienlijk grotere economische elasticiteit bieden dan de landbouw. Naast zijn militaire en administratieve rol, krijgt Kortrijk ook daar zijn deel van. De overslagfunctie, die wij reeds voor de Romeinse periode constateerden, wordt door de toename van handel en verkeer weer grootschaliger dan in de *Dark Ages* en richt zich steeds meer, richting Noordzeekust, naar het ontluikende nieuwe interlandelijke marktcentrum, Brugge.

Maar als verkeerscentrum trekt Kortrijk ook meer dan tevoren handwerk aan, en dit niet alleen meer noodzakelijk in hoofdzaak ten behoeve van zijn landelijke omgeving. Bredere horizons tekenen zich voor de afzet af en verhogen de ontwikkelingskansen van het plaatselijke handwerk. Kortom: nijverheid en handel voegen

zich bij de elementen die de politieke en bestuurlijke factoren verschaffen om Kortrijk te verstedelijken. Zoals de meeste Vlaamse steden behoort het tot het grafelijke domein, en geniet het ongetwijfeld reeds vroeg een eigen rechtsstatuut, dat beter dan het op het platteland geldende landrecht geschikt is om een dynamisch economisch leven te bevorderen, wat tevens in het belang van de stadsheer is.

Of het stadsrecht schriftelijk is vastgelegd, weten wij niet. Of een mogelijke keure bewaard bleef, hangt grotendeels van toevalligheden af. Wel bewaard is een keure, in 1190 door graaf Filips van de Elzas aan Kortrijk verleend, in het raam van zijn politiek die de bloei van de Vlaamse steden begunstigde. Deze oorkonde geeft de stad aanleiding om dit jaar haar achthonderdjarig bestaan te herdenken. In feite had zij slechts een ondergeschikte betekenis. Zoals toen gebruikelijk, breidde zij formeel het genot van het stadsrecht, waarvan het voorafbestaan dus impliciet werd erkend, uit tot horige landlieden die zich op haar grondgebied kwamen vestigen. Kortrijk werd er overigens in vernoemd als een *oppidum*, een versterkte plaats. En wij weten anderzijds dat er te Kortrijk reeds voordien munt werd geslagen, een bewijs te meer van een bloeiend niet-landelijk leven. In tegenstelling met sommige families, die hun adellijke aanspraken op een in de nevelen der tijden reikende stamboom steunen, lijkt Kortrijk mij te bescheiden als het zijn adelsbrieven als stad niet hoger dan achthonderd jaar laat opklimmen.

Hoe dan ook, met de 13de eeuw worden de tekenen van groei en welvaart talrijk zichtbaar. In 1219

DE BANK
DIE JE RUIMTE GEEFT.


SPAARBANK

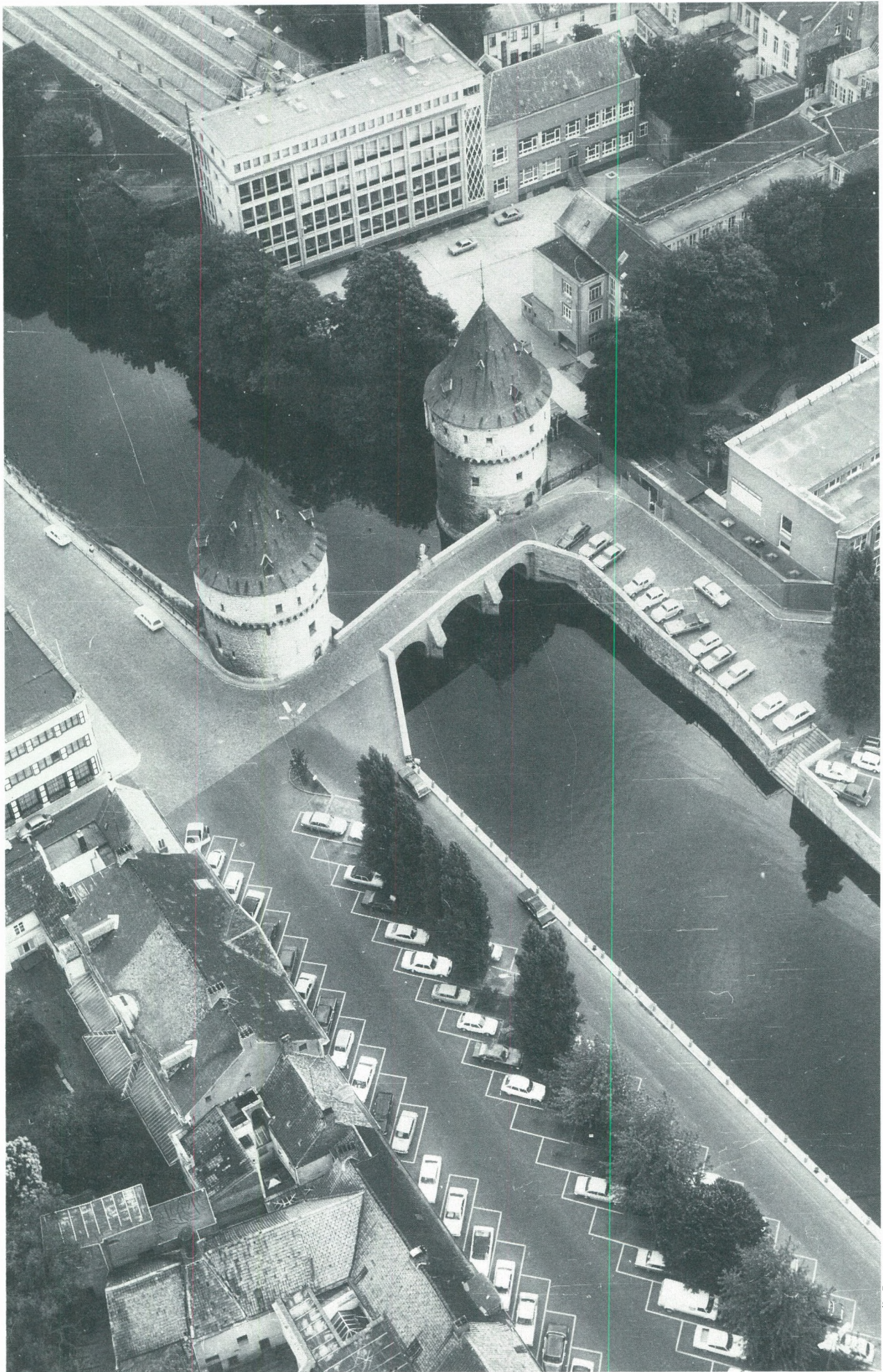


Foto: CEEP/BAF

wordt de stedelijke infrastructuur aangevuld door de stichting van een gasthuis, in 1238 door die van een Begijnhof, nu nog een van de schilderachtige plekjes in het stadsbeeld. Vanaf de tweede helft van de 13de eeuw rijzen de twee gotische kerken van de stad op. De Sint-Maarten wordt immers herbouwd en zo ook de Onze-Lieve-Vrouwe, oorspronkelijk eigenlijk de rond 1200 gestichte kapel van het grafelijk slot; Guido Gezelle zal er van 1871 tot 1899 kapelaan zijn. Aan de overgang van de 13de naar de 14de eeuw komt er een nieuw stadhuis, waar na latere verbouwingen niet veel van overblijft, en een halle, waarvan alleen nog het daarbijhorende thans eenzame belfort is bewaard. Dit is de tijd waarin de naam van Kortrijk door een toeval van de geschiedenis in de hele Westerse Christenheid befaamd wordt door de Guldensporenslag, die onder zijn muren de overwinning van de Vlaamse gemeentenaren op het Frans ridderleger en daarmee het behoud van Vlaanderens zelfstandigheid bezegelt. In de 14de en 15de eeuw wordt een stadsomwalling opgetrokken, waarvan de twee Broeltorens zijn overgebleven.

Die groei en die welvaart zijn mede te danken aan de plaats die Kortrijk in Vlaanderens economisch bestel bezet, met name als onderdeel van het machtige raderwerk van de Vlaamse wolindustrie. Het is bekend hoe het Vlaamse laken vanaf de 12de eeuw een alom begeerd standaardprodukt is in de Europese handel. Het lijkt nauwelijks twijfel dat wol ook te Kortrijk wordt verwerkt. Maar vooralsnog behoort het Kortrijkse laken niet tot de soorten die de faam van de Vlaamse textiel over Europa uitdragen. Kennelijk blijft de afzet ervan enige tijd lang beperkt tot de stad en haar omgeving.

De oudste getuigenis over een verre afzet verluidd eerst aan het einde van de 13de eeuw. Toen blijkt Kortrijks laken op de beroemde jaarmarkten van Saint-Denis bij Parijs te worden verkocht. Die jaarmarkten spelen in Frankrijk een centrale rol voor de groothandel. Ruim een halve eeuw later, tussen 1353 en 1362, kopen twee grossiers uit Montauban er onder meer Kortrijks laken, dat zij aan kleinhandelaars in Languedoc doorverkopen.

Maar ook van veel verder is er vraag: in 1342 maakt het Kortrijks laken deel uit van een lading die vanuit Genua naar Konstantinopel wordt verscheept. Ook in andere richting vinden de Kortrijkse stoffen overigens aftrek, met name in de Oostzeelanden, de achtertuin van de Duitse Hanze. Wij vinden ze vermeld in de jaren vlak vóór 1350 in de boekhouding van een koopman uit Lübeck en van een andere uit Rostock, die ze te Brugge inkopen om ze in het Balticum aan de man te brengen. Ze behoren voorts nog tot het sortiment, dat de inkoopagent van de grootmeester van de Duitse Orde vanuit Brugge naar Danzig verzendt, om er zijn ridders maar vooral het personeel van de Orde, mee te kleden; de stoffen blijken trouwens tot een goedkope soort te behoren. Tenslotte vinden zij via de Weichsel hun weg tot in Krakau en elders in het Poolse binnenland.

Kortrijk oogst dus de vruchten van de opgang van de Leiestreek, in de Late Middeleeuwen de bedrijvigste zetel van de Vlaamse lakennering. Aan die bloei komt in de loop van de 15de eeuw een einde. Het Vlaamse laken wordt van zijn markten verdrongen door de concurrentie van de Engelse stoffen, en spoedig ook van de Hollandse. Gelukkig echter schakelt Kortrijk zich net bij tijd in een andere rol in.

Hoe langer hoe meer stapt overigens heel Vlaanderen van de bewerking van wol naar die van vlas over. Voor de afzet van lijnwaad breekt trouwens een bijzonder gunstige conjunctuur aan. Niet alleen breekt in de Westerse samenleving aan het einde van de Middeleeuwen de civilisatie van het linnen ondergoed door; de Europese expansie overzee konfronteert onze voorzaten met tropische klimaatkondities, waar lichte linnenkleding aanmerkelijk beter aangepast is dan wollen stoffen, speciaal dan bij zware arbeid op plantages, bij het winnen van mineralen in de open lucht, enz. Geen wonder dat juist de Iberische landen, de eerste en tot het einde van de 18de eeuw de belangrijkste koloniale mogendheden, voor onze linnenindustrie de voornaamste afnemers zijn.

De Kortrijkse lijnwaadmarkt won vanaf de 16de eeuw – en dan vooral na de rampzalige jaren van de Spaanse Reconquista aan het einde daarvan – niet louter aan betekenis voor de afzet van de huisvlijt van het omliggende platteland. Voor een groot deel, gaandeweg het merendeel van de stadsbevolking, werd de bewerking van vlasvezels en de linnenweverij het bestaansmiddel bij uitstek. Daarbij ging het om een gevarieerde produktie. Naast de gangbare soorten voor massaverbruik, verwierf de stad een Europese faam met een luxeprodukt, de Kortrijkse damast, dit wil zeggen: tafellinnen en altaardoeken met ingewerkte motieven van bloemen en dieren of van gehistorieerde figuren. Zelfs de politiek bewogen lotgevallen van Kortrijk tijdens de Frans-Spaanse oorlogen die met korte onderbrekingen van 1635 tot 1713 woedden, vermochten zijn fundamentele bloei niet te keren. Deze heeft overigens in de gedaante van een rijk patrimonium aan gebouwen en kunstwerken uit de Barok en de Rococo zijn sporen in het stadsbeeld nagelaten.



BBL

Aan dit fundament van de Kortrijkse welvaart kwam een abrupt einde door de Industriële Revolutie. Vanaf 1820 sloeg die in Groot-Brittannië over op de linnenindustrie. De machinale vlasspinnerij was al meteen twaalfmaal produktiever per werknemer dan het handwerk, en spoedig ook waren mechanische getouwen viermaal sneller dan de traditionele weverij. Tegen de technologische vooruitgang werd een hopeloze, eigenlijk onzinnige strijd ingezet.

Tegenover de steeds lagere prijs van het machinale produkt was het enige verweer van het handwerk langere werkdagen te presteren teneinde het inkomen op peil te houden. Dan nog haalden de handwerkers slechts ongeveer de helft van het gemiddelde dagloon in de Belgische nijverheid.

De aardappelziekte van 1845 en volgende en de hongersnood die zij veroorzaakte, luidden voorgoed de doodsklok over het linnenhandwerk. Een deel van de vrouwelijke werkrachten schakelde over naar het kantwerk (3.250 in 1857), maar ook hieraan maakte de mechanisatie een einde. De linnennijverheid van de stad mechaniseerde zich op haar beurt vanaf 1865.

Kortrijk bleef op dit gebied een begrip vooral door de opkomst van de roterij in het Leiewater. De Leie werd de *Golden river*, letterlijk door de kleur die zij door die bewerking kreeg en figuurlijk door de winsten die met name Kortrijkse ondernemingen maakten op het behandelen van vlas. Dit vlas werd vanuit heel Europa aangevoerd tot het rootproces met warm water tijdens het Interbellum de bovenhand haalde.

Overigens heeft de linnennijverheid te Kortrijk net als overal uiteindelijk haar betekenis ingeboet ten voordele van andere textielsoorten, vooral het katoen, de kunstzijde, en sinds een halve eeuw, andere syntetische stoffen. Kortrijk heeft zich aardig aan die nieuwe structuren aangepast. Ook hier veroverde het katoen de eerste plaats in het textielbedrijf. Na de Eerste Wereldoorlog kwam voorts een belangrijke tapijtnijverheid van de grond.

De jongste drie eeuwen hebben Kortrijk een aanzienlijke bevolkingsgroei gebracht. In 1698 kennen wij voor het eerst zijn inwonertal, zowat 9.700; in 1976, op de vooravond van de fusies van gemeenten is dit bijna 43.000; na de fusie zijn het er ruim 76.000 (in 1988). Die groei stimuleerde uiteraard krachtig het bouwbedrijf temeer daar de 20ste eeuw, met de algemene verhoging van het welvaartspeil, de verhoogde behoeften aan wooncomfort, velen tot nieuwbouw of renovatie deden besluiten. Bij die partikuliere impulsen voegden zich sinds het midden van de 19de eeuw de behoeften van een krachtige industrialisering en, in de dagen van ons leven, van de ontwikkeling van de openbare diensten.

De alluviale klei van het Leiedal leverde sinds eeuwen grondstof voor het bouwvak. Het invoeren sinds 1878 van machinale persing in de pannbakkerijen van de Pottelberg schiep er de grondslagen van een grootbedrijf, dat praktisch een monopolie uitoefende in België en dat bovendien nog een belangrijke export voedde.

De zopas vermelde behoeften aan wooncomfort gaven voorts ontstaan aan een niet onbelangrijke meubelmakerij. Op dat gebied dient hier ook de betekenis te worden vermeld die de 'Kortrijkse Kunstwerkstede' van De Coene, in het kielzog van de artistieke vernieuwingen van de *Arts and Crafts*, *Art nouveau* en *Jugendstil*,

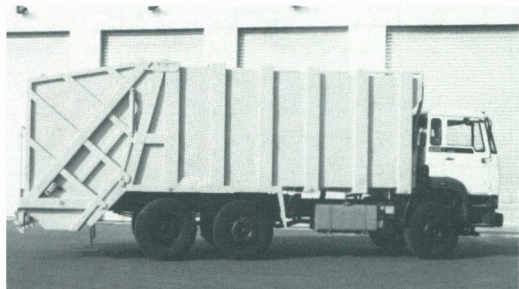
tijdens de eerste helft van onze eeuw in ons land en zelfs daarbuiten verkreeg voor de fabrikage van kunstmeubilair.

Kortrijk bleef tevens in groeiende mate zijn rol spelen als streekcentrum voor handel en diensten. De opheffing van de gilden in 1795 – Kortrijk telde er elf jaar voordien minstens 27, een normaal getal voor een middelgrote stad – verplaatste de handelsfunctie van de werkplaatsen van de neringdoeners naar markten en naar winkels. Er ontstonden allengs winkelstraten ten dienste van de meer gegoede klandizie. Een belangrijk deel van de omzet in de 19de eeuw en in het begin van de 20ste eeuw was echter te danken aan de grensligging. Kortrijk werd, speciaal de zondagmorgen, bezocht door drommen van kleine lieden uit de streek van Rijsel, Roubaix en Tourcoing die zich hier goedkoper dan thuis kwamen voorzien van kleren, schoenen en andere benodigdheden.

Niet alleen de kleinhandel maar de Kortrijkse economie in het algemeen werd trouwens aanzienlijk begunstigd door de verbetering van de verkeerswegen, die in de 18de eeuw werd ingezet. Vanaf 1716 werd de stad door degelijke steenwegen, nog steeds in gebruik, verbonden met alle naburige centra en vond zij aldus aansluiting op het grootschalige Europese verkeersnet. Na die eerste fase kwam in 1839 de eerste spoorverbinding tot stand, met name met de opening van de lijn naar Gent, en daarmee de inschakeling in het Belgische, en op de duur, in het Europese net. De jongste stap was de aansluiting van Kortrijk aan het Europese autowegennet in 1972. De verkeersligging droeg er ook toe bij om de stad als hoofdstad van haar regio te behouden, het centrum van bestuur – Conscience was hier arrondissementsskommisaris van 1856 tot 1868 – en van gerecht, zetel van talrijke onderwijsinstellingen en geneeskundige inrichtingen, enz.

Als knooppunt van spoorwegen moest Kortrijk een zware tol aan Wereldoorlog II betalen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog had de nabijheid van het front al heel wat leed over de stad gebracht. Veel erger verging het haar in de lente 1944, toen geallieerde luchtbombardementen op de spoorweginstallaties in het vooruitzicht van de landingen in Normandië het leven kostten aan 545 inwoners, en 45% van het huizenbestand volledig verwoestten of zwaar beschadigden. Kortrijk was daarmee een van de zwaarst beproefde steden van ons land, maar nam anderzijds ook zijn herstel ongemeen krachtig ter hand. Hele nieuwe fraaie wijken zijn verzezen. Zij getuigen van de energie van een bevolking, die in de voorste rijen voortsnelt in de vaart der volkeren. Niet minder getuigt daarvan op industrieel vlak, de voorrang die Kortrijk in ons land heeft veroverd in de elektronische spits technologie. Maar daarmee ben ik in het heden beland, waar de rol van de historicus ophoudt.

MOL... ALS HET OM SPECIALE VOERTUIGEN GAAT.



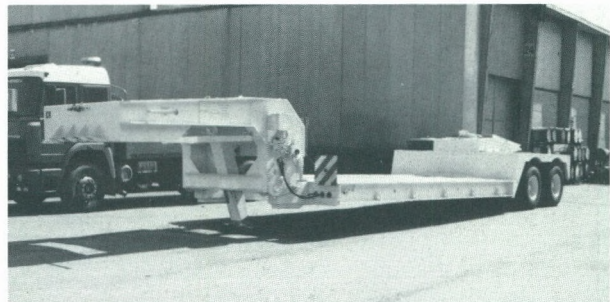
MOL CY N.V.

DIKSMUIDESTEENWEG 63
B - 8830 HOOGLEDE

Tel. : (0)51 / 70.16.81
Telex: 81949 mol b
Fax : (0) 51 / 70.30.38



FLEXIBILITEIT IS ONS DEVIES



MOL... UW PARTNER IN HET WEGVERVOER.

De Westvlaamse witloofteelt in volle expansie

R. Sarrazyn, Werkleider bij het Provinciaal Centrum voor Land- en Tuinbouw

Witloof is een groente van Belgische origine. De teelt ontstond in het Brusselse tijdens de tweede helft van de negentiende eeuw. Door het geleidelijk aan verbeteren van de teelttechniek nam de produktie toe en breidde de afzet bestendig uit. Vrij spoedig vond het Belgische witloof ook afzet in het buitenland, aanvankelijk in Frankrijk, en vervolgens in diverse Europese landen. De eerste oorlog bracht een onderbreking in de evolutie van de produktie en de export. Na de oorlog kon de teelt opnieuw vrij worden beoefend en groeide witloof uit tot een belangrijk Belgisch exportprodukt. Witloof bekleedde vele jaren in waarde de eerste plaats op de rangorde van de Belgische uitgevoerde groenten. Op de wereldmarkt bezat België een monopoliumpositie.

Gestimuleerd door interessante verkoopprijzen kende de witloofteelt de laatste tijd ook in andere landen, zoals Frankrijk en Nederland, een groeiende interesse. Hierdoor ondervinden de Belgische witloofproducenten een toenemende concurrentie vanuit Frankrijk en vooral vanuit Nederland.

De groeiende belangstelling in West-Vlaanderen voor de groenteteelt, heeft ook een toenemende interesse doen ontstaan voor witloof. Het mag zelfs eigenaardig genoeg genoemd worden dat deze evolutie zich niet vroeger heeft gemanifesteerd. De witloofteelt is immers ontstaan uit de teelt van cichoreiwortelen waarvan de produktie na wassen, snijden, drogen en branden werd gebruikt als grondstof voor de fabrikatie van de gekende cichorei die onder de vorm van poeder, korrels of pasta wordt aangewend voor de bereiding van dranken.

Het zwaartepunt van de cichoreiwortelteelt heeft steeds in West-Vlaanderen gelegen. Bescheiden pogingen om de witloofteelt in onze provincie ingang te doen vinden, kenden slechts een kortstondig bestaan. De initiatiefnemers kenden weinig navolgers. Dit was ondermeer het geval in de streek van Gits en Beernem. Wereldoorlog II betekende een definitief einde van deze pogingen. Wegens het nijpend tekort aan voedingsmiddelen en aan brandstof verdween het witloof nagenoeg volledig uit het Westvlaams teeltpatroon.

Doorbraak van de witloofteelt in West-Vlaanderen

Omstreeks 1970 is de toestand in West-Vlaanderen grondig veranderd. Aangespoord door de uitbreiding van de witloofproduktie in de ons omringende landen Frankrijk en Nederland en getroffen door het niet volgen van deze evolutie in de traditionele Belgische witloofstreek, besliste het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum te Beitem, Roeselare (Rumbeke) witloof in zijn on-

derzoeksprogramma op te nemen met het doel door onderwijs, onderzoek en voorlichting de witloofteelt in West-Vlaanderen te stimuleren.

Evolutie van het witloofareaal in de 3 voornaamste witloofproducerende landen (ha) (1)

Jaar	België	Nederland	Frankrijk
1970	3.801	2.383 (1971)	17.185 (1972)
1975	3.439	2.090	14.460
1980	3.379	3.243	14.123
1985	4.219	5.389	15.100
1986	4.276	6.121	17.900
1987	3.970	4.850	16.700
1988	4.079	5.208	-
1989	-	5.561	-

(1) Bron: NIS - CBS - Bulletin de Liaison des Endiviers.

De witloofproduktie geschiedde in ons land lange tijd volgens klassieke teeltmethodes. In Nederland en Frankrijk daarentegen waar de teelt van jongere datum is, zijn de telers minder belast met verouderde vooroordelen. Het witloof wordt er volgens meer rationele technieken geproduceerd. De teelt geschiedt er in meer humane omstandigheden en vaak tegen een lagere kostprijs. De bekomen kwaliteit is bevredigend en neemt steeds toe. Voor het behoud van onze concurrentiepositie is het van essentieel belang ook in België de witloofproduktie te moderniseren. In West-Vlaanderen, dat een jong produktiegebied is, heeft men dit goed begrepen.

In samenwerking tussen de onderzoekers van het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw, de vertegenwoordigers van de producenten, de voorlichters uit het georganiseerd beroep en uit het Ministerie van Landbouw, werd een degelijk onderzoeksprogramma opgezet en met de steun van de Vlaamse Gemeenschap zorgde de provincie voor de nodige infrastructuur. Sinds 1974 werden jaarlijks kursussen ingericht voor volwassenen die hun bedrijf in de richting van de witloofproduktie wensten uit te bouwen. Een intensieve voorlichtingsaktie werd uitgewerkt om degenen die in de witloofteelt geïnteresseerd zijn, de nodige technische en bedrijfseconomische voorlichting te verschaffen. Jaarlijks werden studiedagen ingericht waarin de onderzoekers van het Centrum de jongste onderzoeksresultaten toelichtten en vreemde, zowel binnen- als buitenlandse onderzoekers en technici eveneens een niet onbelangrijke bijdrage leverden. Ook de witloof-



keuringen die jaarlijks werden georganiseerd en waaraan alle Westvlaamse witloofproducenten mogen deelnemen, kennen een grote belangstelling. Deze keuringen zijn vooral nuttig om de jongere producenten de passende weg te wijzen hoe de witloofkroppen moeten gesorteerd en verpakt worden. De bezoekers kunnen zich de visu vergewissen wat kwaliteitswitloof is en hoe het wordt gecommmercialiseerd.

Al deze initiatieven leidden tot een gevoelige teeltuitbreiding. Dit moge trouwens blijken uit de hiernavolgende NIS-gegevens.

Jaar	Het Rijk (ha)	W.-Vlaanderen (ha)	% aandeel
1970	3.801	22,34	0,6
1975	3.439	40,11	1,2
1980	3.379	197,00	5,8
1981	3.485	211,18	6,1
1982	3.542	237,33	6,7
1983	3.414	286,04	8,4
1984	3.809	331,52	8,7
1985	4.219	438,61	10,4
1986	4.276	516,31	12,1
1987	3.970	557,63	14,05
1988	4.079	630,30	15,45

De reële cijfers liggen gevoelig hoger dan de geciteerde. Volgens insiders zou het areaal beteeld met witloofwortelen in West-Vlaanderen reeds circa 1.500 ha beslaan, verdeeld over 350 producenten. Jaarlijks neemt de beteelde oppervlakte toe zowel door uitbreiding van bestaande bedrijven als door het oprichten van nieuwe bedrijven.

De evolutie van de Westvlaamse witloofproductie kan ook nagegaan worden aan de hand van de aanvoer in de cv Veiling te Roeselare waar een belangrijk deel van het witloof, geproduceerd in de provincie, wordt gecommmercialiseerd.

Evolutie van de aanvoer en de prijs (F/kg) op de Veiling Roeselare

Jaar	Aanvoer (kg)	Prijs per kg (F/kg)	% aandeel in waarde van de aanvoer aan groenten
1970	147.213	13,76	0,8
1975	249.648	29,99	0,9
1980	1.782.850	32,99	5,1
1981	1.730.168	47,54	6,3
1982	2.230.220	42,45	6,8
1983	2.479.113	48,58	6,6
1984	3.248.889	54,19	8,9
1985	4.504.025	53,59	11,9
1986	7.485.144	31,78	11,7
1987	7.988.598	36,09	10,7
1988	9.123.294	38,89	13,1
1989	9.472.001	38,96	-

De Westvlaamse witloofproductie evolueert gunstig

Rationalisatie is voor de Westvlaamse witloofteilers geen ijdel woord. Boekhoudkundige gegevens verzameld door het Ministerie van Landbouw, dienst Tuinbouw, in samenwerking met het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw, op een aantal representatieve Westvlaamse witloofbedrijven tonen duidelijk aan op welke wijze de witloofproductie in onze provincie evolueerde.

De stijging van de gemiddelde oppervlakte per bedrijf en de daling van de arbeidsbehoefte per ha zijn merkwaardig. Beide zijn in hoofdzaak een gevolg van een ver doorgedreven mechanisatie en van een massale omschakeling van de teelt met dekgrond naar de hydrocultuur. De zwaardere investeringen die de hydrocultuur vergt, noopt de teler een grotere oppervlakte witloofwortelen te verwerken, hetgeen de witloofproducent toelaat de teelt op een meer rationele wijze te beoefenen.

Evolutie van enkele economische parameters van de Westvlaamse witloofteelt

Teeltjaar	Gemiddelde opbrengst kg/ha	Arbeidsbehoefte u/ha	Arbeidsrendement kg witloof/arbeidsuur	Gemiddelde oppervlakte met witloof (ha)	Kostprijs F/kg	
					ex. arbeid	incl. arbeid
1974-75	11.117	2.027	5,48	1,85	5,8	24,5
1975-76	11.025	1.774	6,21	1,98	7,1	28,2
1976-77	10.914	1.544	7,07	2,15	8,9	32,5
1977-78	13.595	1.849	7,35	2,46	8,1	38,5
1978-79	11.923	1.520	7,84	2,80	10,0	40,0
1979-80	13.304	1.553	8,57	2,94	10,5	41,1
1980-81	12.103	1.444	8,38	2,50	14,5	41,9
1981-82	12.985	1.461	8,89	2,78	14,5	46,8
1982-83	14.488	1.541	9,40	2,41	16,4	48,2
1983-84	12.804	1.346	9,51	3,06	18,7	49,8
1984-85	12.566	1.452	8,65	3,15	22,3	57,2
1985-86	12.986	1.303	9,97	3,84	20,6	50,7
1986-87	14.517	1.197	12,13	3,97	18,5	44,8
1987-88	13.293	1.063	12,50	4,22	20,5	47,2
1988-89	12.619	1.006	12,54	5,60	22,5	50,2

West-Vlaanderen streeft naar jaarrondeelt

Witloof was in ons land tot vóór enkele jaren een typische seizoengroente. Voor de bevoorrading van de buitenlandse markten waar het witloof vroeger vrijwel onbekend was en de laatste tijd een groeiende vraag bestaat, moet er naar gestreefd worden gans het jaar witloof aan te bieden. Een permanente bevoorrading is nodig om de vraag van de verbruiker levendig te houden en zo mogelijk te doen toenemen door het aantrekken van nieuwe consumenten.

De gewone teelt met dekgrond, zonder koelcelbewaring van de witloofwortelen, laat niet toe tijdens de zomermaanden witloof te produceren. De jaarrondeelt van witloof is enkel mogelijk bij de teelt in een voedingsoplossing met wortelen bewaard in koelcel. Deze teelttechniek wordt in West-Vlaanderen vrij algemeen toegepast. De evolutie van de hoeveelheden witloof tijdens de zomermaanden aangevoerd op de cv Veiling REO te Roeselare illustreren dit duidelijk.

Jaar	Juli	Augustus
1986	10.661 kg	22.989 kg
1987	42.246 kg	27.775 kg
1988	51.387 kg	33.816 kg
1989	53.558 kg	38.498 kg

Volgens gegevens verzameld door de rijkstuinbouw-ingenieurs uit het Vlaamse land zou het areaal witloof geproduceerd in een voedingsoplossing in de provincie Brabant en Oost-Vlaanderen samen +500 ha bedragen. In de provincie West-Vlaanderen is circa 65% van het witloof aangevoerd in de Roeselaarse veiling, afkomstig

van witloof geproduceerd in een voedingsoplossing en bedraagt het areaal wortelen op deze wijze geforceerd ongeveer 800 ha.

Witloof blijft belangrijk exportproduct

Witloof bekleedde lange tijd in waarde de eerste plaats van de uitgevoerde Belgische verse groenten. In 1970 bedroeg de export van Belgisch witloof bijna 60.000 ton om in 1975 te dalen tot 43.260 ton en tijdens het laatste decennium te schommelen tussen 30.000 en 35.000 ton met een waarde van circa 2 miljard frank.

De daling van de Belgische witloofexport is uitsluitend het gevolg van de gestegen produktie in Frankrijk en Nederland. De uitvoer van Belgisch witloof naar Frankrijk bedroeg in 1987 nagenoeg 50% van de uitvoer in 1975. Naar Nederland was dit nog 8%. De uitvoer van Belgisch witloof naar West-Duitsland liep in dezelfde periode met 30% terug maar bedroeg toch nog 5.440 ton en blijft de laatste jaren nagenoeg konstant dank zij een stijging van het verbruik in dit land. De uitvoer van Nederlands witloof naar de Duitse Bondsrepubliek steeg van 1.200 ton in 1974-75 naar 9.181 ton in 1987. De toenemende uitvoer van Belgisch witloof naar Italië en de USA is eveneens een pluspunt voor de Belgische Witloofteilers.

Witloof is een merkwaardige verrijking van het Westvlaams groentepakket. Zelfs bij toepassing van de meest moderne teeltmethodes blijft het een arbeidsintensief gewas dat toelaat per ha een hoog arbeidsinkomen te verwerven. Het is een fijne groente die door talrijke verbruikers nog onvoldoende bekend is. Het verbruik in Europa kan nog gevoelig toenemen. West-Vlaanderen moet er naar streven hiervan een rechtmatig aandeel van te verwerven.

KB - IMPORT-EXPORTSERVICE

Wie wil importeren of exporteren, komt al vlug terecht in een kluwen van formaliteiten. Vrij ingewikkeld om daarin z'n weg te vinden. De Kredietbank helpt u daarbij. Want met meer dan 50 jaar ervaring kennen wij beter dan wie ook het klappen van de import-exportzweep.

Om te importeren of te exporteren hoeft u echt niet groot te zijn. Maar kies dan wel een bank waarmee u het kunt worden.

Wij informeren via drie kanalen:

- De Import-Exportberichten
- De Landenbrochures
- De Import-Exportbrochures

Bestel onze gratis informatiebrochure door bijgaande

coupon op te sturen naar: **KREDIETBANK, CABG - Import - Exportpromotie - 8820 Broekstraat 56 1000 Brussel**

Dan kunt ook u weldra door uw import en export groot worden.

Stuur mij gratis:

- De maandelijkse Import-Exportberichten
- De Landenbrochures: Frankrijk
 Nederland Italië Bondsrepubliek Duitsland
 Spanje Groot-Brittannië
- De Import-Exportbrochures

Voor naam: _____ Naam: _____

Bedrijf: _____

Functie: _____ BTW-nr.: _____

Adres: _____ Nr.: _____ Bus: _____

Postnr.: _____ Gemeente: _____



Beter met de bank van hier.

Zelfstandige verzekeringsplichtigen: hoofdberoep, bijberoep en helpers; per bedrijfstak; per gemeente; 1988

	Hoofdbezigheid		Bijkomende bezigheid		Helpers				Bedrijfstak					
	M	V	M	V	M	V	Land- bouw	Vis- serij	Nijver- heid	Handel	Vrije beroe- pen	Dien- sten	Diverse beroe- pen	Alge- meen totaal
<i>Arrondissement Brugge</i>														
Beernem	641	252	116	20	218	22	500	—	247	349	81	61	31	1.269
Blankenberge	713	348	60	15	158	31	60	14	234	795	106	82	34	1.325
Brugge	4.458	1.907	724	127	753	139	459	82	1.736	3.570	1.491	539	231	8.108
Damme	577	184	83	15	248	17	435	5	184	315	98	59	28	1.124
Jabbeke	531	207	91	14	210	11	289	1	210	344	120	69	31	1.064
Knokke-Heist	1.830	680	154	22	396	79	217	65	680	1.526	370	175	128	3.161
Oostkamp	909	375	140	21	298	25	498	6	382	617	139	97	29	1.768
Torhout	792	315	110	25	247	42	313	4	394	544	135	93	48	1.531
Zedelgem	845	306	143	19	261	27	387	2	382	545	141	96	48	1.601
Zuienkerke	177	66	17	4	79	4	158	2	46	101	25	11	4	347
Totaal	11.473	4.640	1.638	282	2.868	397	3.316	181	4.495	8.706	2.706	1.282	612	21.298
<i>Arrondissement Diksmuide</i>														
Diksmuide	851	312	111	21	494	30	694	1	303	561	115	91	54	1.819
Houthulst	440	163	45	12	221	15	352	—	132	302	46	45	19	896
Koekelare	372	132	42	6	159	8	275	3	146	197	47	45	6	719
Kortemark	611	216	78	12	287	20	417	—	254	352	67	87	47	1.224
Lo-Reninge	222	77	20	5	206	7	323	—	60	113	17	14	10	537
Totaal	2.496	900	296	56	1.367	80	2.061	4	895	1.525	292	282	136	5.195
<i>Arrondissement Ieper</i>														
Heuvelland	427	157	46	6	321	25	470	—	132	263	44	43	30	982
Ieper	1.402	602	162	49	607	67	710	2	554	1.054	330	175	64	2.889
Langemark- Poelkapelle	374	126	50	4	230	19	378	—	142	193	30	45	15	803
Mesen	41	17	2	1	16	—	16	—	27	19	3	8	4	77
Poperinge	939	355	97	23	557	46	800	1	341	576	133	102	64	2.017
Vleteren	213	74	15	7	168	10	256	—	73	100	27	21	10	487
Wervik	634	254	54	21	223	20	275	—	270	425	98	104	34	1.206
Zonnebeke	532	193	50	12	342	28	505	—	197	292	54	80	29	1.157
Totaal	4.562	1.778	476	123	2.464	215	3.410	3	1.736	2.922	719	578	250	9.618
<i>Arrondissement Kortrijk</i>														
Anzegem	611	231	121	16	195	28	302	4	373	295	102	80	46	1.202
Avelgem	344	157	52	6	113	16	127	1	168	242	56	47	47	688
Deerlijk	533	170	89	6	127	15	127	2	324	310	77	64	36	940
Harelbeke	981	385	156	40	231	28	159	4	628	655	174	138	63	1.821
Kortrijk	3.383	1.446	496	94	657	115	401	8	1.708	2.395	1.022	473	184	6.191
Kuurne	518	217	78	22	128	17	54	2	333	356	106	82	47	980
Lendelede	227	81	41	4	98	5	98	1	138	135	42	28	14	456
Menen	1.126	562	162	46	286	47	204	3	713	807	242	199	61	2.229
Spiere-Helkijn	90	34	13	2	20	2	41	—	27	62	16	8	7	161
Waregem	1.544	550	236	57	433	59	271	12	1.053	949	311	191	92	2.879
Wevelgem	1.064	450	187	38	254	44	218	3	657	729	207	156	67	2.037
Zwevegem	829	373	157	27	275	31	338	2	470	519	199	118	46	1.692
Totaal	11.250	4.656	1.788	358	2.817	407	2.340	42	6.592	7.454	2.554	1.584	710	21.276

	Hoofdbezigheid		Bijkomende bezigheid		Helpers				Bedrijfstak					
	M	V	M	V	M	V	Land- bouw	Vis- serij	Nijver- heid	Handel	Vrije beroep- en	Dien- sten	Diverse beroep- en	Alge- meen totaal
<i>Arrondissement Oostende</i>														
Bredene	368	189	69	20	77	14	35	5	170	379	73	61	14	737
De Haan	501	230	64	11	117	20	102	4	158	494	111	65	9	943
Gistel	396	177	68	12	165	19	189	1	193	309	72	53	20	837
Ichtegem	613	220	68	12	227	19	326	2	288	371	58	77	37	1.159
Middelkerke	790	320	81	12	220	23	296	4	252	680	100	78	36	1.446
Oostende	2.487	1.217	297	79	309	69	99	61	835	2.344	620	384	115	4.458
Oudenburg	324	115	39	13	126	8	157	—	130	228	45	37	28	625
Totaal	5.479	2.468	686	159	1.241	172	1.204	77	2.026	4.805	1.079	755	259	10.205
<i>Arrondissement Roeselare</i>														
Hooglede	447	145	70	16	240	18	360	2	187	254	60	45	28	936
Ingelmunster	464	159	65	11	177	21	144	—	273	307	59	69	45	897
Izegem	1.162	434	156	38	287	49	210	2	618	842	200	185	69	2.126
Ledegem	431	173	54	11	179	22	222	—	237	276	56	60	19	870
Lichtervelde	376	161	63	11	169	19	249	1	172	257	43	51	26	799
Moorslede	471	205	60	13	249	17	317	—	212	338	61	66	21	1.015
Roeselare	2.275	945	354	57	549	77	462	6	894	1.847	477	450	121	4.257
Staden	586	209	67	12	351	25	530	2	238	341	56	68	15	1.250
Totaal	6.212	2.431	889	169	2.201	248	2.494	13	2.831	4.462	1.012	994	344	12.150
<i>Arrondissement Tielt</i>														
Ardooie	492	168	62	20	245	14	352	2	199	299	54	64	31	1.001
Dentergem	393	150	53	13	166	18	231	1	190	235	52	50	34	793
Meulebeke	473	172	64	9	257	27	301	1	239	324	58	68	11	1.002
Oostrozebeke	367	116	41	7	145	10	157	—	210	203	34	49	33	686
Pittem	388	124	44	8	217	16	323	—	177	197	39	41	20	797
Ruiselede	301	85	44	7	151	9	265	—	104	157	32	27	12	597
Tielt	911	369	146	20	451	51	582	1	378	673	155	105	54	1.948
Wielsbeke	341	114	40	10	145	11	122	—	236	188	55	34	26	661
Wingene	763	306	90	23	370	25	672	2	312	393	75	76	47	1.577
Totaal	4.429	1.604	584	117	2.147	181	3.005	7	2.045	2.669	554	514	268	9.062
<i>Arrondissement Veurne</i>														
Alveringem	331	102	32	4	259	12	410	—	76	182	33	18	21	740
De Panne	456	244	33	15	124	18	54	1	204	471	79	52	29	890
Koksijde	847	282	77	21	221	32	138	8	304	721	176	99	34	1.480
Nieuwpoort	429	169	46	16	137	13	105	13	160	402	64	48	18	810
Veurne	512	174	64	15	282	29	353	—	191	328	112	50	42	1.076
Totaal	2.575	971	252	71	1.023	104	1.060	22	935	2.104	464	267	144	4.996
<i>Provincie</i>														
West-Vlaanderen	48.476	19.448	6.609	1.335	16.128	1.804	18.890	349	21.555	34.647	9.380	6.256	2.723	93.800



BANK VAN ROESELARE

Vlaanderens belangrijkste regionale bank
nauw verbonden
met de Westvlaamse
economische groei

STAR 21 en het spoorwegprogramma van de GOM-West-Vlaanderen

In zijn bijeenkomst van april 1990 heeft het Directiecomitee van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen een bespreking gewijd aan het plan van de NMBS voor de eerstkomende 20 à 30 jaar; dit plan is gekend onder de naam STAR 21. In de bespreking werd aandacht besteed aan de voorstellen van STAR 21 die betrekking hebben op West-Vlaanderen.

Wat het reizigersverkeer betreft wil de NMBS op de lijn Oostende-Brussel de refertesnelheid opdrijven van 140 km per uur tot 160 km per uur. Op de lijn Kortrijk-Gent wordt momenteel reeds een refertesnelheid van 160 km per uur bereikt. Bij de overige Westvlaamse lijnen blijft de huidige refertesnelheid (120 of 140 km per uur) behouden.

Nog op het vlak van het reizigersverkeer stelt de NMBS een verhoging van de ritfrequentie voor op de lijnen Brugge-Kortrijk en Kortrijk-Gent. Naast de piekurtreinen zouden per uur en per richting drie treinen rijden (thans twee treinen per uur en per richting). De GOM-West-Vlaanderen juicht uiteraard deze verbeteringen toe. Er wordt evenwel ook aandacht gevraagd voor de relatie Poperinge-Ieper-Kortrijk-Gent-Brussel. Thans dient te Gent overgestapt en gaan 23 minuten wachttijd verloren. De GOM-West-Vlaanderen vraagt dat piekurtreinen zouden ingelegd worden die tussen Poperinge en Kortrijk als lokale treinen fungeren (stoptreinen) maar vanaf Kortrijk via Gent (halte, geen overstap) rechtstreeks doorrijden naar Brussel.

In STAR 21 stelt men verder voorop dat, na de realisatie van de SST (supersnelle trein, TGV), het traditioneel net kan herdacht worden. In dat verband pleit de GOM-West-Vlaanderen voor een vlotte aansluiting van West-Vlaanderen op het SST-knooppunt te Rijsel: gevraagd wordt een rechtstreekse IC-verbinding Oostende-Brugge-Roeselare-Kortrijk-Rijsel. Tevens wordt ook gepleit om bij dezelfde gelegenheid ook de huidige IC-relatie Kortrijk-Gent (overstap)-Brussel te vervangen door een rechtstreekse IC-verbinding tussen deze drie steden (zonder overstap te Gent). Deze IC-verbinding is niet te verwarren met de hoger bepleite pendeltreinen Poperinge-Kortrijk-Gent-Brussel.

Een probleem dat zich zowel voor het reizigersverkeer als voor het goederenvervoer stelt is de overbezetting op korte termijn van de lijn Brugge-Gent. De ontwikkeling van de haven van Zeebrugge vereist dringend een ingreep op deze relatie. STAR 21 stelt voor tussen beide steden een derde (en zelfs een vierde) spoor aan te leggen. De GOM-West-Vlaanderen meent dat deze oplossing niet tijdig kan gerealiseerd worden en stelt daarom voor een aantal goederentreinen om te leiden via Lichtervelde-Deinze. Dit veronderstelt de elektrificatie van het baanvak Lichtervelde-Deinze. Omwille van de tijdsdruk stelt de GOM-West-Vlaanderen voor de lijn zoals die er nu ligt zonder meer te elektrificeren. Dit heeft als konsekwentie dat die lijn niet door de zware goederentreinen kan gebruikt worden. Hoe dan ook:

lichte en ledige goederentreinen kunnen wel het traject gebruiken ter ontlasting van Brugge-Gent. Door deze elektrificatie ontstaat bovendien een uitwijkroute, bruikbaar bij noodgevallen op de lijn Brugge-Gent. Ook vormt de elektrificatie van bedoelde sectie de aanzet voor de sinds lang bepleite elektrificatie van de hele lijn Deinze-Lichtervelde-Adinkerke (De Panne).

Op het vlak van het goederenvervoer legt STAR 21 de nadruk op een verbetering van de verbindingen tussen de grote Europese economische centra (waaronder de zeehavens). Hierbij valt op dat alle goederenvervoer tussen Noordwest-Frankrijk en Vlaanderen via de grensovergang Moeskroen geleid wordt. Mede in het licht van de in aanbouw zijnde Kanaaltunnel wordt door de GOM-West-Vlaanderen gepleit om een ernstig onderzoek uit te voeren inzake het herwaarderen van de grensovergang van Adinkerke (De Panne). De afstand Calais-Zeebrugge bedraagt immers 200 km via Moeskroen en 140 km via De Panne.

De GOM-West-Vlaanderen heeft deze standpunten overgemaakt aan onder meer de minister van Verkeerswezen en de directeur-generaal van de NMBS.

GOM-West-Vlaanderen vraagt prioriteit voor de nieuwe zeesluis voor de haven van Oostende

Het Directiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen heeft in zitting van 13 maart 1990 bijzondere aandacht besteed aan de mededeling van het driejarenprogramma van de Vlaamse Havenkommissie.

Het Directiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen betreurt dat dit driejarenprogramma te weinig aandacht schenkt aan het renovatieplan voor de haven van Oostende in het licht van:

- de te verwachten concurrentie van de kanaaltunnel;
- de totale veroudering van de lay-out en de infrastructuur van de Oostendse haven;
- de zwakke economische positie van de regio Oostende.

De twee sleutelementen van de haven van Oostende zijn:

- het toegankelijk maken van de haven voor jumboferries;
- de bouw van een nieuwe zeesluis als belangrijk element voor de renovatie van de eigenlijke haven.

Aan dit tweede element wordt in bepaalde kringen onvoldoende aandacht geschonken. Daarom heeft de GOM-West-Vlaanderen een informatieve nota opgesteld die aan de leden van de Vlaamse Havenkommissie werd bezorgd.

In de nota 'Waarom een zeesluis voor de haven van Oostende' wordt aangetoond dat de nieuwe zeesluis noodzakelijk is omdat:

- de bestaande zeesluis erg bouwvallig is;
- herinrichten van het havenareaal slechts mogelijk is na de bouw van een nieuwe zeesluis;
- de nieuwe zeesluis en de heroriëntatie van het havenareaal aanzienlijke besparingen met zich meebrengen

op het vlak van verkeersontsluiting, met name de voltooiing van de wegverbinding tussen het Kennedy-rondpunt en De Bolle;

d. de toekomstige industrialisering van het Oostendse havengebied afhankelijk is van de bouw van een nieuwe zeesluis.

Het Directiecomitee van de GOM-West-Vlaanderen heeft nogmaals benadrukt dat het renovatieplan voor de haven van Oostende niet de bouw van een nieuwe haven inhoudt, noch een concurrentie betekent voor de bestaande havens. Het gaat enkel om de renovatie van een basisinfrastructuur die tijdens 100 jaar niet werd vernieuwd. Deze basisinfrastructuur vormt evenwel de grondvest van de economie van de regio Oostende.

Desimpel Kortemark Company op de beurs

In mei 1990 werd Desimpel Kortemark Company geïntroduceerd op de Beurs te Brussel. Desimpel is specialist in gebakken kleiprodukten, met productie-eenheden en verkoopmaatschappijen in vijf landen. In enkele jaren is het uitgegroeid tot een leidinggevende steenbakkerijgroep in Europa. Dankzij een dynamische overnamepolitiek en een continue interne groei, groeide de omzet van de groep in drie jaar tijd van 1 miljard fr. tot

2,8 miljard fr. in 1989. Voor 1991 wordt een omzet van 3,5 miljard fr. geprojecteerd.

Ondertussen groeide de winst van 132 miljoen fr. eind 1987 naar 174 miljoen fr. in 1988 en 205 miljoen fr. in 1989. Voegt men bij de gekonsolideerde winst ook de winst van een begin 1990 ingekocht Nederlands bedrijf, dan stijgt de winst tot 232 miljoen fr.

De cash flow na belasting bedroeg voor de ganse groep, inclusief Terra in Nederland, 487 miljoen fr.

Mede om deze verdere expansie mogelijk te maken, werd een gedeelte van de aandelen via een openbaar aanbod tot verkoop op de beurs gebracht.

De spreiding van de afzet van de door Desimpel gecontroleerde bedrijven bedroeg in 1989:

België	44,3%
West-Duitsland	27,4%
Nederland	14,9%
Verenigd Koninkrijk	9,2%
Frankrijk	4,2%

De productiebedrijven bevinden zich in de Benelux. In België: 4 steenbakkerijen geïntegreerd in Kortemark, de steenbakkerij De Vossenbergh te Hooglede, de Steenfabriek van Gent te Ertvelde, Cera Email te Leopolds-



burg (glazuren van baksteen, steenspecialist in België) en een controleparticipatie in de kleitegelfabriek Ceramano te Waulsort.

In Nederland heeft Desimpel 5 steenbakkerijen: Bahrsche Pol te Lathum (Arnhem), Steenfabriek Udenhout te Udenhout, Timmermans in Elst, Nuance in Afferden, en Terra te Son (Eindhoven).

In Nederland heeft Desimpel eveneens een aantal belangrijke export- en tradingbedrijven naar Duitsland. Deze bedrijven worden allen gecontroleerd door de subholding Desimpel Trading; zij nemen 40% van de totale export van Nederland naar Duitsland voor hun rekening. Daarmee is Desimpel veruit de belangrijkste exporteur van baksteen naar Duitsland.

Verkoopnetwerken bestaan er verder in België, Nederland, Engeland en Frankrijk.

Samengevat gaat het om 11 steenbakkerij-ovens, twee kleitegelfabrieken, één baksteenglazuurbedrijf en nog één oven in aanbouw te Kortemark voor de produktie van gevelstenen. Van de 186 ha bedrijfsgronden zijn er 70 ha groeven en 13,5 ha bebouwing. De totale tewerkstelling bedraagt 501 personen. De produktie bestaat uit 150 miljoen binnenmuurstenen en 300 miljoen gevelstenen, zijnde zowat 100 woningen per dag. De investeringen beliepen 914 miljoen fr. op drie jaar.

De kern van het ganse bedrijfsgebeuren blijft liggen te Kortemark, waar de wieg van de firma ligt. Ongeveer 200 jaar geleden werd daar het steenbakken reeds beoefend, maar dan als nevenactiviteit op een hoeve.

De voorbije zeventiger jaren gaven echter de eerste werkelijke stoot tot de schaalvergroting. Sinds de jaren 80 is de groep de belangrijkste geïntegreerde familiale steenbakkerijgroep in België en het tweede-belangrijkste steenbakkersbedrijf in ons land.

De installaties van dit bedrijf beslaan te Kortemark zelf een totale oppervlakte van 42 ha. Met 3 baggers werden daar reeds 4 miljoen m³ uitgebaggerd, tot op een diepte van 40 meter. Per jaar is er nood aan 1 ha, tot op 30 meter diepte.

In 4,2 ha overdekte fabrieksgebouwen staan twee ovens voor binnenmuurstenen en twee voor handvormgevelstenen. Er is een nieuwe oven voor machinale gevelstenen in aanbouw, wat 650 miljoen fr. investering veronderstelt in 1990 en 1991.

Verder zijn er nog 1,8 ha ingenomen voor de kleien zandopslag en 3,4 ha voor het stockeren van afgewerkte produkten.

Ter plekke zijn er nog kleigronden voorzien voor de produktie van 20 jaar aan het huidig ritme.

GOM-info over technologiebegeleiding: welke mogelijkheden?

Sinds meerdere jaren reeds heeft de GOM-West-Vlaanderen een zeer specifieke belangstelling aan de dag gelegd voor de technologische ontwikkelingen die ook voor West-Vlaanderen zeer belangwekkend zijn.

Eind mei heeft de GOM-West-Vlaanderen dan ook

een 'GOM-info' verstuurd naar meer dan duizend bedrijven in de provincie, waarin nader ingegaan werd op de rol die de GOM zelf kan en wil spelen bij het innovatiebeleid binnen het bedrijf.

Hierbij werd een onderscheid gemaakt tussen bedrijven die zelf aan technologisch onderzoek doen en bedrijven die partners zoeken om op technisch of commercieel vlak samen te werken.

Wie zelf aan onderzoek doet, kan financiële steun zoeken bij één van de overheidsfondsen (provinciaal, nationaal of Europees) of kan technische bijstand vragen van een universiteit of een industriële hogeschool.

Daarnaast zijn er bedrijven die een partner zoeken om know-how uit te wisselen, om commerciële akkoorden te sluiten of om produkten of processen te verwerken via licenties.

De GOM-West-Vlaanderen kan professioneel advies verlenen over al deze mogelijkheden, maar zij heeft zelf ook diensten gecreëerd die in het bijzonder enkele aspecten benaderen.

Zo tracht de TMO-cel (Technisch Management Ondersteuning) de bedrijven bewust te maken voor een duidelijk intern beleid, voor moderne management technieken, voor het verhogen van hun technische status en het herzien van hun organisatie in functie van de nieuwe markteisen. Deze TMO werkt bij middel van bezoeken en van gesprekken met de bedrijfsleiding, zij wordt gekoördineerd door een staf met ruime managementervaring.

Een ander initiatief van de gezamenlijke Vlaamse GOM's, is de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen (TIV). Het dienstenpakket van de TIV bevat onder meer: het opsporen van technologieën om nieuwe produkten te vervaardigen of om het produktieproces te vernieuwen, het effectief zoeken naar industriële partners voor het afsluiten van licenties en know-how overeenkomsten en het genereren van ideeën voor nieuwe produkten of activiteiten.

Bedrijfsleiders die niet werden aangeschreven en die toch interesse hebben voor deze bedrijfsproblematiek kunnen nog altijd terecht bij de GOM-West-Vlaanderen, Afdeling Industriële Ontwikkeling, Baron Ruzettelaan 33 te 8320 Brugge, tel. 050/35.81.31.

Nieuwe afdeling bij Geldof te Harelbeke

Bij de firma Geldof Metaalkonstruktie nv uit Harelbeke werd op 6 april een nieuwe straal- en spuitafdeling aan de pers en aan de klanten voorgesteld. De investering in het nieuwe atelier bedroeg 120 miljoen fr.

21 jaar geleden opgericht is het bedrijf sterk gespecialiseerd in de bouw van silo's, druk- en vacuüm tanks, buiskonstrukties, transportinstallaties en alle metalen konstrukties voor opslag en verhandeling van alle soorten goederen (onder meer vaste en mobiele transportbanden, ketting- en bandelevatoren).

Het bedrijf beschikt overigens over een eigen — zelfstandig werkend — studie bureau, waardoor de dienst-



"DE VRUCHTEN BELEG IK BIJ HET BEROEPSKREDIET"



FEDERALE KAS VOOR HET
BEROEPSKREDIET

Kredieten

Sparen

Beleggen

Waarborgfonds

Participatiefonds

GELD VOOR DE KLEINE GROTEN

Kortrijk 056/ 21 28 01 • Oostende 059/ 50 88 93 • Menen 056/ 51 33 55 • Waregem 056/ 60 79 61
Izegem 056/ 31 35 06 • Poperinge 057/ 33 36 32 • Torhout 050/ 21 25 34 • Veurne 058/ 31 31 53
Ieper 057/ 20 80 60 • Wervik 056/ 31 20 87 • Blankenberge 050/ 42 96 25

ZEEBRUGGE: THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

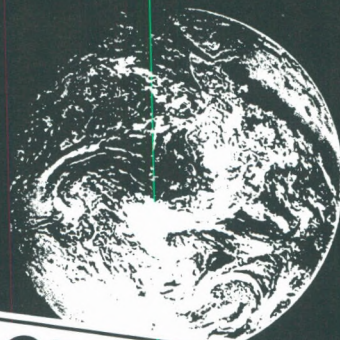
Investeer nu in de toekomst. De
Transportzone Zeebrugge biedt
ruimte (gronden) en burelen
voor alle Haven- en
Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding
bel nu NV TRANSPORTZONE
op het nummer 050/54.76.47
(internationaal /3250.547.647)

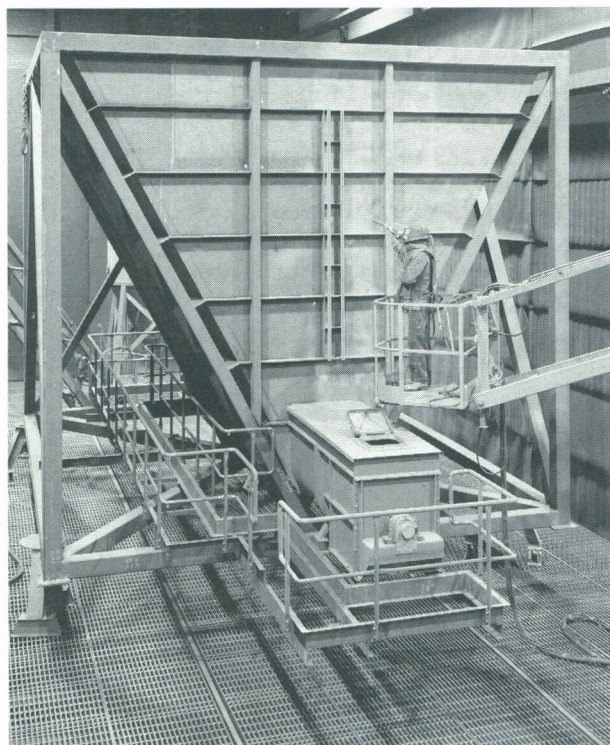


TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**



bisart 050/33.78.16



verlening sterk wordt bevorderd. Het bureau telt 7 industriële ingenieurs, 2 gegradueerden en 5 tekenaars.

De werkhuizen liggen aan de Leie (wat voor de afvoer van buitenmaatse eindproducten een bijkomend belang kan hebben) en dichtbij de E17.

Het atelier dat nu in gebruik wordt genomen is het zevende. Het gebouw is 120 op 35 meter, met een hoogte van 20 meter. In dit atelier bevindt zich een straal- en verfkabine van 30 op 10 meter en 10 meter hoogte. Het dak is afneembaar, wat de bewerking van bepaalde uitzonderlijke stukken toelaat. Het inbouwen van de kabine in een groter atelier laat toe de behandelde stukken in een geklimatiseerde omgeving verder te behandelen, zodat de weersomstandigheden de reeds bereikte resultaten minder negatief kunnen beïnvloeden. De hall is overigens uitgerust met diverse rolbruggen, die het verhandelen van stukken tot circa 100 ton toelaten.

De voorbehandeling van de stukken geschiedt door het gritstralen met staalgrit, bij middel van elektronische beveiligde en op afstand te bedienen straalketels. De stralers zelf worden bediend door twee hydraulische hefbruggen met zwenkarmen. De grit wordt gerecupereerd en het stof gezuiverd. De stofemissie bedraagt maximum 0,2 mg/m³. De straler zelf zit in een speciaal pak met toevoer van zuivere lucht.

In de grote hal worden de conserveringslagen, i.q. verflagen, aangebracht. De afzuiging gebeurt er met negen ventilatoren met elk 40.500 m³ capaciteit per uur.

Het geïntegreerd bedrijf — eigen studiebureau met hoog-technologische research en gespecialiseerde konstruktors — slaagde er nog onlangs in een kontrakt van 150 miljoen fr. af te sluiten met Vieille Montagne. Het ontwerp bedraagt een 350-meter lange transportinstallatie, in kokervorm, met 3,6 meter diameter. Na

de konstruktie wordt het geheel in het nieuw atelier gestraald, gemetaliseerd en met twee lagen hogekwaliteitsverf behandeld. Het geheel dient in augustus op (spektakulair) transport te gaan.

Rond dezelfde periode wordt te Harelbeke ook het nieuw burelencomplex in gebruik genomen.



De firma Geldof werd, zoals reeds vermeld, opgericht in 1969. Zij telt in totaal 90 werknemers, zijnde 9 bedienden en kaderleden, 14 medewerkers in het studiebureau en 67 gespecialiseerde arbeiders, waaronder 27 gekeurde lassers.

Naast de firma Geldof nv bestaat nog de firma BBE, een uit Antwerpen overgenomen bedrijf, gespecialiseerd in straal- en verfspuittechnieken. Dit bedrijf is thans volledig naar Harelbeke overgebracht.

Beide bedrijven samen maakten, met hun 90 tewerkgestelden, in 1989 een omzet van 475 miljoen fr.; voor 1990 wordt als streefcijfer 600 miljoen vooropgesteld.

Vijf jaar bedrijvencentrum te Brugge

Het BC te Brugge werd in 1985 opgericht, als tweede in West-Vlaanderen en dit opnieuw onder impuls van de GOM-West-Vlaanderen. Sinds zijn ontstaan, 5 jaar geleden, hebben reeds 31 firma's het centrum als eerste vestigingsplaats gekozen; momenteel zijn er 9 aanwezig.

Sinds begin 1990 heeft het centrum zijn diensten ook ter beschikking gesteld van bepaalde starters, die door de aard van hun activiteit niet in het centrum kunnen komen.

Naar aanleiding van het 5-jarig bestaan brachten de Gouverneur Prof. Dr. O. Vanneste en de Raad van Bestuur van het BC een werkbezoek aan enkele ter plekke gevestigde bedrijven.

MC Computer Applications bvba heeft zich gespecialiseerd in allerhande grafische toepassingen rond computer, video- en audiomateriaal. MC Technology zoekt in de markt de beste hard- en software voor een bedrijf bij de verwerking van muziek en beeld, voor CAD, voor

Spektrum

computeranimatie en desktop publishing. Ook éénmanszaken kunnen bij de firma terecht.

VAC Machines bvba verkoopt een volledig programma van complementaire plaatbewerkingsmachines, de meeste computergestuurd. In 1989 was er een omzet van 135 miljoen fr. Na twee jaar bouwt VAC Machines een eigen gebouw op 2 ha industrieterrein op Herdersbrug. Er komt een administratief gebouw en een eerste werkplaats van 1000 m² (met een rolbrug van 6 ton). De werkplaats komt klaar tegen eind september 1990, het burelencomplex tegen einde van het jaar.

BMD bvba verkoopt hoog gespecialiseerde producten voor bloedanalyse en -onderzoek aan laboratoria in de Benelux. BMD startte op 1 januari 1987 en telt nu 7 personeelsleden.

Condek bvba is een studie- en expertisebureau in de sectoren bouwkunde en scheepvaart. De firma werd gesticht in februari 1989. Zij telt twee tewerkgestelden, maar kan een beroep doen op diverse zelfstandigen uit de sektor.

String Communication bvba startte in april 1989 en richt zich als communicatiebureau op een totaalcommunicatie. String is actief op het vlak van de uitgeverij van risicodragende en op maat gemaakte boeken voor de industrie, van de publiciteit (van advertenties tot complete reclamekampanjes), de grafische vormgeving en het organiseren van speciaal events.

Supremo nv doet aan commodity trading in de kofiesektor, zijnde de aankoop en inkoop van koffie. In het BC beschikt Supremo over een drietal lokalen, waar onder meer een proefbranding is opgesteld voor koffiestalen.

CNO - Chemische Nijverheid Oostende

CNO nv - Chemische Nijverheid Oostende is een jong bedrijf, met toch reeds een lang bestaan en een groot industrieel verleden.

Nog steeds kennen de meeste omwonenden het bedrijf als 'de UCB', alhoewel BASF Antwerpen nv reeds half 1982 de meststoffendivisie van UCB heeft overgenomen. Op 1 juli 1982 volgde er overigens een BASF-kapitaalsverhoging. Deze liet toe de financiering mede te verzekeren van de meststoffenvoorproductie (met name twee salpeterzuurinstallaties en een ammoniakinstallatie), van alle kollektieve installaties o.m. voor de energievoorziening van CNO en UCB, evenals van enkele werkplaatsen die totdantoe eigendom waren van UCB. De toelevering van bepaalde diensten aan UCB werd meteen kontraktueel geregeld.

Eind 1983 werd de maatschappelijke zetel van CNO van Brussel naar Oostende overgebracht.

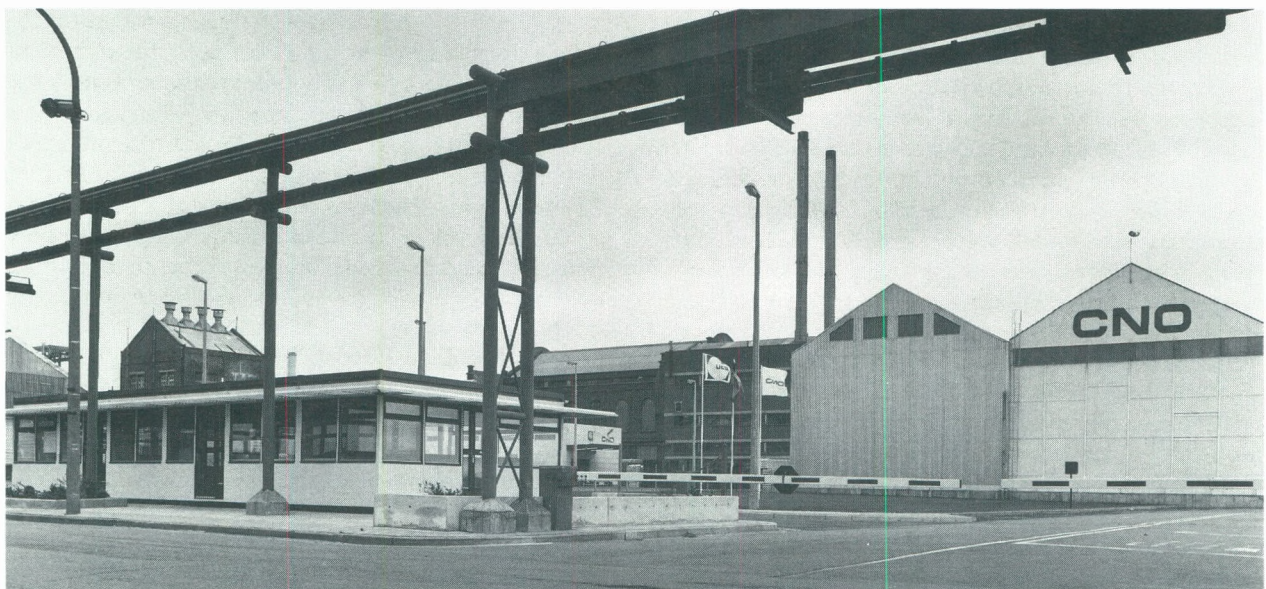
De evolutie op de wereldmarkt van de kunstmeststoffen bracht sindsdien een verdere ingrijpende reorganisatie binnen het bedrijf tot stand.

De eigen stroomproductie werd stopgezet en vervangen door aankopen. De twee installaties voor de productie van kunstmeststoffen, met een totale capaciteit van 350.000 T, werden tot één installatie herleid, met een capaciteit van 400.000 T, bij een gereduceerde tewerkstelling.

In 1989 werd de ammoniakinstallatie, met een capaciteit van 90.000 T, op haar beurt stilgelegd. Deze installatie was technisch verouderd, terwijl er een overaanbod bestond op de wereldmarkt door het heropstarten van installaties in de USA en de beperktere meststoffenafname door China.

Tenslotte had de stopzetting van de productie van grondstoffen voor waspoeders UCB ook een weerslag op CNO.

De eigen verkooporganisaties van CNO in Brussel en in Parijs werden in 1989 opgeheven en de handelsgoederenverkoop werd stopgezet, zodat CNO zich voortaan uitsluitend toelegt op de behandeling van zelfvervaardigde producten en van goederen van de BASF-groep. De huidige produktiekapaciteit bedraagt 400.000 T/jaar meststoffen en 160.000 T/jaar salpeterzuur.



De hoger beschreven evolutie heeft alles te maken met de sterke concurrentie, de opkomst en het self-supporting worden van bepaalde ontwikkelingslanden en met de West-Europese problematiek van overbemesting.

De rationalizatie en modernisering van het Oostends bedrijf maakt dat CNO toch een concurrentiële plaats heeft weten te bemachtigen in de BASF-groep. Het omzetcijfer daalde wel door het afstoten van hogervermelde activiteiten en door de prijzevoluitie op de wereldmarkt, maar de toekomst ziet er goed uit, mede dankzij de gunstige ligging in de Oostendse haven, de lage algemene bedrijfskosten en het groot aanpassingsvermogen van de partners, inbegrepen de sociale opstelling van het bedrijf. Tevens wordt, binnen de BASF-groep, bestendig geprospekterd naar nieuwe produkten voor Oostende. Gerekend wordt daarbij op een verhoogde toegankelijkheid van het bedrijf langs de haven en de nieuwe sluis en op een verdieping van het kanaal tot 10.000 T.

In 1989 heeft CNO 183 miljoen fr. winst gemaakt bij een omzet van 2,6 miljard fr. De winst steeg met 60 miljoen fr., maar tevens werden er voor 100 miljoen uitzonderlijke lasten verteerd: 65 miljoen fr. specifiek bedrijfsmateriaal werd afgewaardeerd, de sluiting van de verkoopsorganisatie kostte 20 miljoen fr., het brugrustpensioen kostte 7 miljoen fr. en er werden nog 7 miljoen fr. uitzonderlijk afgeschreven op vastliggende. Sinds 1983 werden meer dan 700 miljoen fr. geïnvesteerd, waaronder 87 miljoen fr. in 1989. De tewerkstelling bedroeg eind 1989 379 personen.

Gaselwest 1989

Gaselwest kende in 1989 zeer gunstige bedrijfsresultaten inzake elektriciteitsgebruik, dit dankzij de economische conjunctuur. In totaal steeg (in Oost- en West-Vlaanderen samen) het verbruik met 4,5%, tegenover een nationale stijging van 3%. In werkelijkheid stegen de verbruiken nog meer, gezien 5 belangrijke industriële klanten van het regionaal verdelingsnet rechtstreeks overgingen naar Intercom Produktie. Met deze industriële klanten samen was er een stijging van 6,7% in hoogspanning, tegenover een nu verrekend percentage van 4%.

Het totaal verbruik van 3.203 GWh (1 gigawatt-uur = 1 miljoen kilowatt-uur) werd mooi verdeeld over 1.449 GWh in laagspanning en 1.754 GWh in hoogspanning, waarbij dan wel nog de grote industriële verbruikers dienen te worden gerekend. In het eerste kwartaal 1990 was er opnieuw een stijging van 3,3%.

Inzake aardgas was er een stijging van 6,3% op een jaar tijd, met +13% in niet-huishoudelijk verbruik en 0,2% in huishoudelijk verbruik (dat tengevolge van de zachte winter). In totaal was er een verbruik van 17.360 TJ (1 terajoule = 1 miljoen megajoule). Ook voor 1990 zijn de vooruitzichten gunstig: er was in het eerste kwartaal een stijging van 3,8%; het industrieel verbruik groeide aan met 10%, het huishoudelijk verbruik met 0,6%.

Gaselwest staat ook in voor de TV-verbindingen in

de streek. Van de 98% aansluitbare woningen in het gebied zijn er nu 86% effectief aangesloten.

In de elektriciteitssector bedroeg de winst ongeveer 2 miljard fr.; bij de aardgas ging het om 684 miljoen fr. en bij de TV-distributie was er 121 miljoen fr. winst.

Gaselwest investeerde in 1989 929 miljoen fr. in cabines, hoog- en laagspanningsleidingen voor de elektriciteitsvoorziening. Voor de aardgasverdeling werden er 363 miljoen fr. geïnvesteerd (64% in lagedrukleidingen en -aansluitingen) en voor teledistributie groeiden de investeringen met 37,5% aan tot 242 miljoen fr.

Deceuninck benadert 4 miljard fr. omzet

De groep Deceuninck heeft in 1989 een uitzonderlijke omzet van 3,8 miljard fr. bereikt, zijnde ongeveer 20% meer dan in 1988. De bruto cash-flow bereikte 1 miljard fr. en de totale nettowinst (zonder overname van twee bedrijven) liep op tot 456 miljoen fr.; er werden 810 miljoen fr. geïnvesteerd. De personeelsbezetting bedroeg 509 personen, wat praktisch op een verhoging van 100 personen neerkwam tegenover 1988.

In Duitsland werd een extrusiebedrijf overgenomen en in Wallonië kwamen twee bedrijven in de groep. In Spanje werd er grond aangekocht voor de bouw van een nieuwe extrusiefabriek te Valencia.

Naast diverse uitbreidingen in Groot-Brittannië, Frankrijk, Spanje en Duitsland, draagt vooral de opstarting te Diksmuide van een bedrijf voor fabricage van grondstoffen de aandacht weg. Diksmuide moet in 1990 nog verder worden uitgebouwd. Ook de start te Gits van het filiaal Dermoplast was belangrijk in 1989.

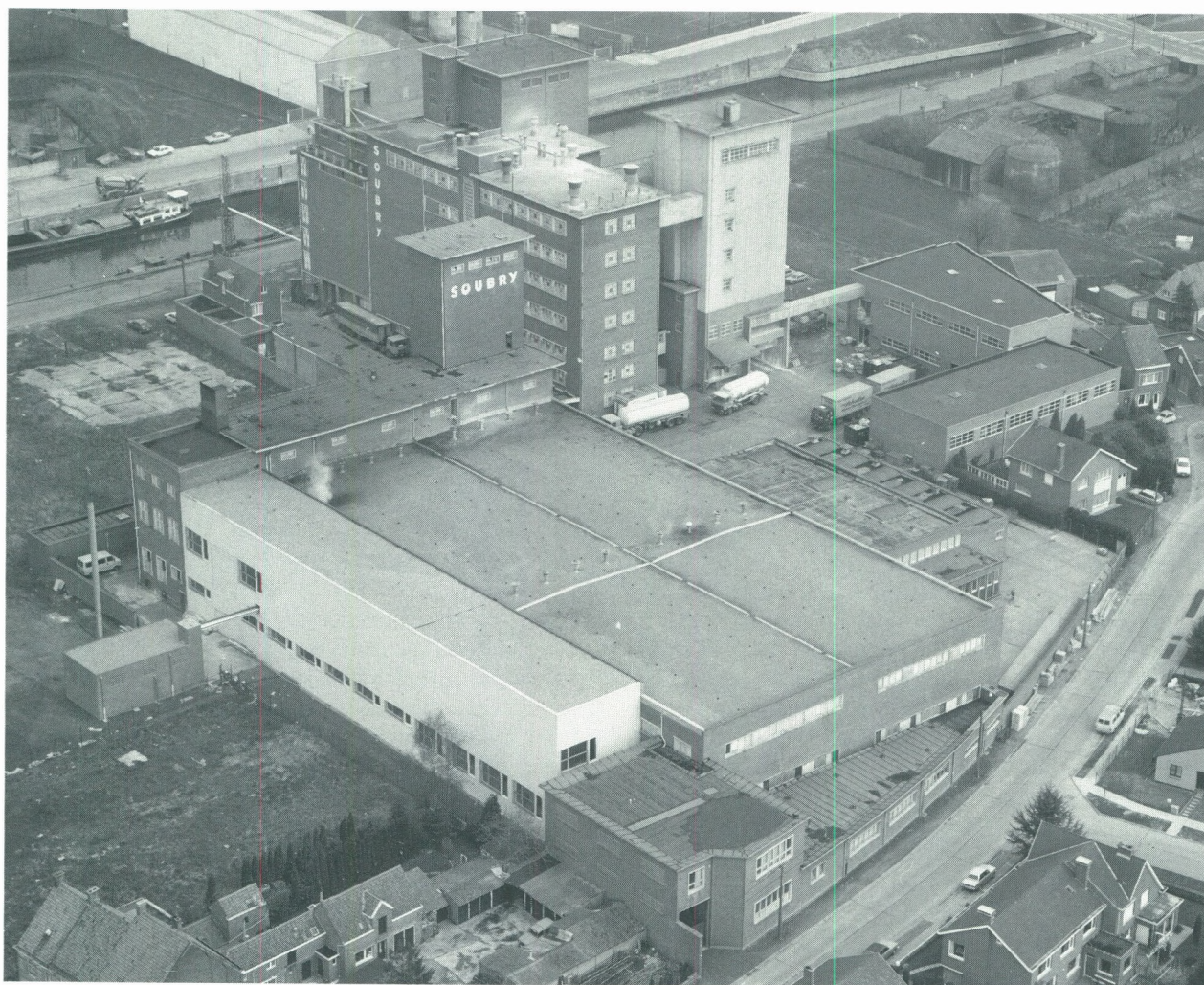
Inzake ophaling en recyclage van PVC is tenslotte de overname van de firma Rhéo uit de groep FN een waardevolle bijdrage tot de milieubescherming in België.

Soubry nv: bijna 70 jaar

De firma Soubry nv, producent van deegwaren te Roeselare, werd in 1921 gesticht. De familie was feitelijk reeds actief in de agro-business, met name produceerde zij vóór de oorlog 1914-18 lijnzaadolie en cichorei te Moorslede. Door oorlogsomstandigheden ging deze activiteit verloren, terwijl de opkomst van de koffie ook de toekomst van de cichorei in het gedrang bracht.

Vandaar dat er in 1921 gestart werd met een nieuw produkt: de deegwaren. Zowel de technologie van de behandeling als de verkoopstechniek van de vroegere en de nieuwe produkten lagen immers dicht bij elkaar.

Nabij het station te Roeselare werd een eerste — nog steeds bestaande — vestiging betrokken, waarbij het mogelijk vervoer per spoor centraal stond. Na Wereldoorlog II werd het huidig nieuw produktiecentrum gebouwd aan het kanaal Roeselare-Leie. Dit produktiecentrum is een geïntegreerd bedrijf, met een industriële maalderij en een verdere verwerking van hoofdzakelijk griesprodukten: een rijke variatie van deegwaren of pasta's.



Soubry staat nu in voor de productie van een kleinere hoeveelheid huishoudbloem en beschuiten, maar vooral van pasta's (spaghetti en aanverwanten) en speciale deegwaren (chinese deegwaren en instantprodukten). Tenslotte is er ook nog een beperkte productie van ravioli en sausen. Het bedrijf gaat er prat op dat het beschikt over het grootste maalkomplex van West-Vlaanderen; met name beschikt het zowel over een bloem- als over een griesmolen, die praktisch uitsluitend voor eigen behoeften werkt. Dit maalkomplex was overigens bij zijn bouw in de zestiger jaren uniek en stond model in gans West-Europa.

Per jaar worden tussen de 60.000 en de 70.000 ton granen verwerkt in het bedrijf. De helft daarvan wordt langs het kanaal Roeselare-Leie aangevoerd, de andere helft betekent baanvervoer. Het aandeel trafiek langs de waterweg gaat overigens in stijgende lijn.

Van 1961 af werd er praktisch voortdurend gebouwd en aangepast. De evolutie in de technologie was zodanig, dat praktisch alle materieel uit 1960 totaal weg is en vernieuwd en — opvallend detail — ook sterk verkleind. In 1989 werd in de maalderij geïnvesteerd en bedroeg het totaal investeringsbedrag 80 miljoen fr.

De tewerkstelling bedraagt 260 personen, waarvan één vierde bedienden en drie vierde arbeiders. Bij deze

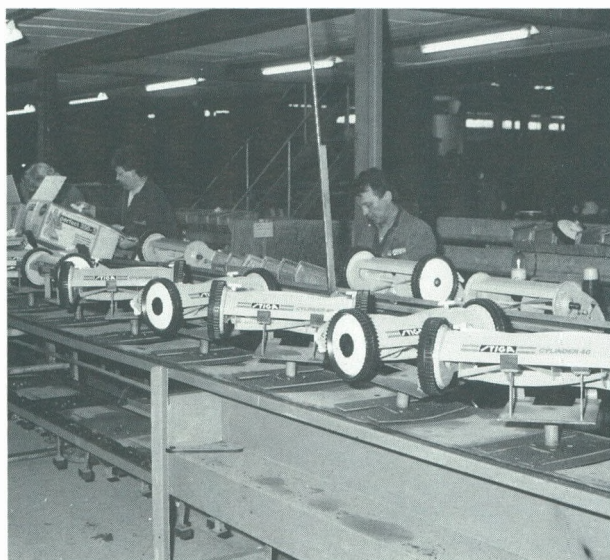
tewerkstelling gaat de scholing voortdurend een grotere rol spelen. Rekening dient daarbij gehouden, dat in de productie meer en meer de nadruk gaat liggen op het processing-probleem, dit terwijl de bestaande opleidingen nog maar weinig aandacht geven aan de procesvorming.

Met een kapitaal van 72 miljoen fr. en 179 miljoen fr. reserves in 1989 maakt Soubry nv een omzet van ruim 1,5 miljard fr. De winst bedroeg in 1988 24 miljoen fr.

Superia in 1989 opnieuw winstgevend

Superia nv uit Zedelgem zit, na jarenlange minder-goede bedrijfservaring, blijkbaar duidelijk op het goede spoor. De fietsen werden sinds meerdere jaren afgestoten en Superia is nu uitsluitend een productiebedrijf, gespecialiseerd in plaatstaalverwerking met inbegrip van lassen, lakken, emaileren en monteren. De eindprodukten zijn grasmaaiers, radiatoren, gashaarden en gaskonvektoren.

De grasmaaiers worden, naargelang de verkoopkanalen, aangeboden onder de handelsnamen Superia of Flandria of onder andere firmanamen; de radiatoren dragen het Superia-handelsmerk en de gaskonvektoren heten Flandria, voor zover zij niet onder een andere naam



aan andere bedrijven worden toegeleverd.

De verkoop gebeurt hoofdzakelijk langs de grootdistributie om. Ongeveer 65% van de productie is bestemd voor de export, in hoofdzaak naar de ons omringende landen.

De produktontwikkeling ligt bij Superia zelf; de productie wordt systematisch samengebracht en gekoncentreerd in de bestaande hallen te Zedelgem. Deze concentratie gaat tevens gepaard met een vernieuwing en aanvulling van het machinepark. De laatste jaren bedroegen de investeringen ongeveer 45 miljoen fr. per jaar; voor 1990 zijn er zelfs 100 miljoen fr. investeringen voorzien, in hoofdzaak voor vernieuwing van het machinepark en voor de logistiek, i.q. de voorraadbegeleiding.

Kenmerkend voor Superia is dat de drie produktengroepen een grote seizoenafhankelijkheid hebben, met een zekere nuancering voor wat de radiatoren betreft. Voor de werkverdeling in het bedrijf brengt deze seizoengevoeligheid een grote nood aan flexibiliteit binnen het bedrijf van de arbeidskrachten met zich. Ook is er

de jongste jaren — zoals hoger vermeld — een concentratie van de productie in enkele gebouwen, wat een meer-rationele lay-out in de hand moet werken.

De omzet bedroeg in 1989 ruim 1,2 miljard fr. en de winst 70 miljoen fr.; er was een cash-flow van 130 miljoen fr. Bij dit alles mag niet uit het oog worden verloren dat in 1985 en 1986 telkens 51 miljoen fr. verlies werd geboekt, terwijl het kapitaal van 250 miljoen fr. praktisch verdwenen was en diende hersteld te worden. In 1987 en 1988 gaven de resultaten resp. 16 miljoen en 76 miljoen fr. winst te zien. De tewerkstelling viel van 370 personen in 1985 op 270 terug in 1989, maar deze tewerkstelling is nu duidelijk verzekerd.

Tevens betekent de overname van het bedrijf door de Zweedse Stiga nv additionele groeimogelijkheden voor Superia. Stiga (met een gekonsolideerde omzet van 5,5 miljard fr. en 300 miljoen fr. winst) maakt zelf deel uit van de Zweedse Aritmos-groep die vorig jaar 3 miljard fr. winst maakte en die actief is in de sectoren sportvrije tijd, voeding en financiën.

Met de ASLK is het goed zaken doen

Een echte partner is net zo begaan met de zaak als uzelf. Zo'n partner is de ASLK. Bij ons komen overleg en advies op de eerste plaats. Want bankservice is maatwerk. Zeker als het om kredieten gaat. De ASLK biedt een brede gamma van kredietformules, zowel kort- als langlopende, zowel courante als minder courante, die exact worden geschoeid. En zoals steeds behoren de ASLK-tarieven ook voor dit soort leningen tot de interessantste op de markt. Beginnende middenstanders en trouwe klanten genieten bovendien in veel gevallen van een aanzienlijke korting. Komt u dus in ieder geval eens met ons praten. Ook als u daar niet meteen een aanleiding toe ziet. Door onze know-how op gebied van bedrijfsfinanciering en krediet in de ruimste zin van het woord, kunnen wij u vaak nieuwe wegen wijzen. U kunt het beste via uw ASLK-agentschap even contact opnemen met de kredietexpert voor uw regio. U zal merken: met de ASLK is het goed zaken doen.

ASLK
KREDIET VOOR DE KMO

Imewo in 1989

Imewo staat in de provincies Oost- en West-Vlaanderen samen in voor de bevoorrading van ongeveer 1 miljoen inwoners. Op het grondgebied van de 48 aangesloten gemeenten worden inzake elektriciteit 451 duizend residentiële en 3.215 industriële klanten bediend; voor aardgas is het 194 duizend residentiële en 7 duizend industriële klanten.

Er werd 3,5 miljoen MWh elektriciteit verkocht in 1989, zijnde een groei van 5,4%. Deze groei was vooral gesitueerd in de industrie (+6,3%). Inzake aardgas was er, door de zachte temperaturen van de voorbije winter, een stijging van 0,4%. Dit betekent een omzet van 15,5 miljoen GJ.

In geld uitgedrukt, betekent de bereikte omzet 19,5 miljard fr., waarvan 15,2 miljard fr. voor elektriciteit en 4,3 miljard fr. voor aardgas.

Gedurende het jaar 1989 werden er voor 1,7 miljard fr. investeringen gedaan in werken aan het elektriciteits- en het gasnet; 1,2 miljard fr. waren bestemd voor de elektriciteit en 0,5 miljard fr. voor het gasnet. De zwaarste kosten gingen naar hoogspanningsfeeders voor de energieleveringen aan industriële klanten; in mindere orde waren er netuitbreidingen in de laagspanningssector. Bij het aardgas werd hoofdzakelijk geïnvesteerd in de modernisering van bestaande leidingen en in nieuwe aansluitingen ingevolge de opbloei van de bouwsector.

Imewo streeft duidelijk een grote klantvriendelijkheid na. Naast de vermindering van de elektriciteitsstarieven begin 1989 — een nationale beslissing — werkte Imewo een gratis advies-'energie-woonplan' uit, maakte de energiefaktuur duidelijker en zette alles op alles om de klanten sneller en efficiënter te helpen bij voorkomende technische moeilijkheden.

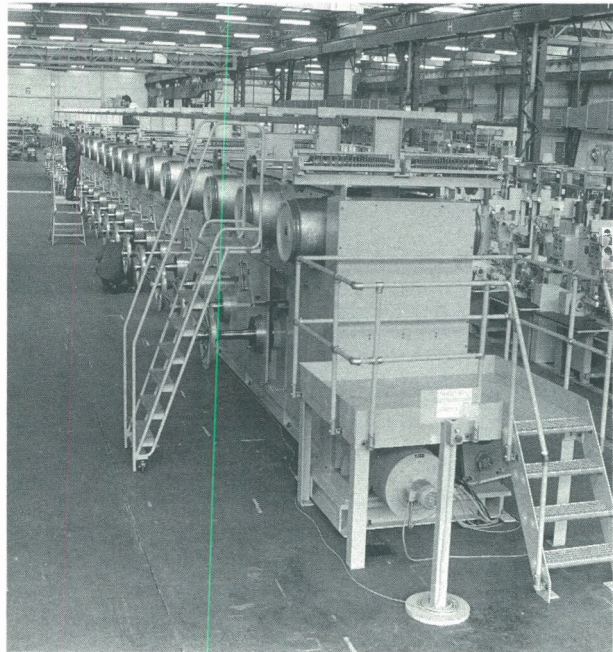
De nieuwe studiemaatshappij Mapping is praktisch opgericht. Mapping bracht reeds — als proefproject — delen van de ondergrondse netten allerhande van Brugge, Oostende en Gent in kaart.

De bij Imewo aanleunende interkommunale vereniging Tevewest kende een groei met 3,3% van het aantal aangesloten abonnees. In totaal zijn er een 150.000-tal aangesloten.

In 1989 werden er voor 148 miljoen fr. investeringswerken uitgevoerd, in hoofdzaak rond de netten en de nieuwe aansluitingen. Thans wordt gewerkt aan de omvorming van het net naar 300 MHz, wat het gebruik van 28 kanalen toelaat. Deze omvorming moet klaar zijn eind 1990.

25 jaar konstruktiehuizen Bekaert

In 1965 werd te Ingelmunster de eerste grote Bekaert-vestiging buiten Zwevegem officieel opengesteld. Deze vestiging moest instaan — en staat nog steeds in — voor de konstruktie van de specifieke machines en installaties voor de diverse vestigingen van de groep, in binnen- en buitenland. De keuze van Ingelmunster gebeurde



voornamelijk omwille van de aanwezigheid van veel geschoolde, werkloze arbeidskrachten.

Het eerste gebouw van 6.850 m² diende exclusief voor de bouw van doorhaalbakken en opwinders van buiskabelmachines.

Vijf jaar later was er reeds vijf maal uitgebreid en na 7 jaar was de huidige overbouw voor 95% gerealiseerd. In totaal is er nu 33.375 m² overbouwd.

De eerste (basis kabel)machine die te Ingelmunster werd gemaakt was bedoeld voor de andere niet-Zwevegem gevestigde nieuwe fabriek van Aalter. Bepaalde konstrukties werden wel nog verder — tot in 1985 — in Zwevegem gemaakt. Nu blijft daar alleen een prototype werkplaats over.

De omzet van het bedrijf te Ingelmunster bedroeg in 1989 een rekordcijfer van 6 miljard fr.; 2,5 miljard fr. werden in het eigen werkhuis gerealiseerd, de rest werd opgenomen door een massale uitbesteding van onderdelen en machines bij meer dan 100 toeleveranciers. Dit zijn veelal kleinere werkplaatsen uit de omgeving.

De tewerkstelling volgde de evolutie van de markt en de gekende krisissituatie. In 1971 waren er ongeveer 500 medewerkers. Net daarop werd het bestand gereduceerd met 65 personen, waarvan velen te Zwevegem en te Aalter waren herplaatst. In 1975 was er 50% werkloosheid en moest er zelfs door toelevering aan derden buiten de Bekaert-groep een oplossing gezocht worden voor de werkzekerheid van het aanwezige personeel.

De gemiddelde reeksgrootten in de onderdelenfabrikage is amper 18 stuks en er worden in de loop der jaren meer dan 1.000 verschillende machines vervaardigd.

Momenteel wordt er een investeringsprogramma van ongeveer 400 miljoen fr. uitgevoerd, te spreiden over 3 jaar. Verouderde machines worden vervangen en er komt een herschikking van deze machines, om te komen tot een automatische aan- en afvoer van werkstukken en gereedschappen.

Barco in 1989

1989 is een cruciaal jaar geweest voor Barco. Er was de fusie van Barco-Industries en Barco-Electronic en daarnaast waren er diverse akquisities in binnen- en buitenland. Deze overname-politiek ging ook in 1990 door.

Barco nv werd half 1989, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1989 één industriële elektroniegroep. Deze streeft ernaar wereldwijd een leidinggevende rol te vervullen op haar verschillende activiteitsgebieden. Barco stelt zich op als niche-marketeer, met ontwerp en productie van de eigen producten en met een eigen distributieorganisatie in bepaalde sleutelmarkten.

In 1989 kende Barco een omzet van 9,1 miljard fr. (+53% ten opzichte van 1988). Het courant resultaat na belastingen bedraagt 1,1 miljard fr.

Barco is actief in drie activiteitsgebieden inzake toegepaste elektronica: de visualisatie, de automatisatie en de grafische systemen.

Inzake akquisities bracht Barco onder de naam Barco Graphic Systems diverse bedrijven onder: de pas aangekochte bedrijven Aesthede nv uit Hilversum in Geel en DISC nv uit Gent. Deze werden samengebracht met het eigen Creative Systems nv.

De synergie tussen Aesthede en de systeemactiviteiten van Barco in de grafische industrie lag voor de hand. Met de eigen designcomputer 'Creator' beschikte Barco over de meest performante designcomputer om 'half-tone' beelden (foto's en dia's) te manipuleren. Aesthede biedt een soortgelijke computer voor creatief design, maar is typisch gericht op 'lijnwerk' (tekeningen) en tekst. DISC legt zich voornamelijk toe op alle tussenfasen die vereist zijn om deze creaties te verwerken tot drukklare films.

De aankoop van Aesthede (voor 1,7 miljard fr.) bracht meteen een gespecialiseerd internationaal distributienetwerk mee. Begin 1990 werd ook de distributeur van DISC in de Verenigde Staten, Digi Electronic Operations overgenomen voor ruim 8 miljoen dollar.

In eigen land nam Barco het automatiseringsbedrijf Picotron uit Aartselaar over. Picotron is fabrikant van data-captatie-terminals voor monitoring- en CIM-systemen. Deze kleine terminal wordt gebruikt voor het verzamelen van gegevens over produktietijden in textielateliers. Picotron wordt toegevoegd aan Barco Automata te Kortrijk.

Tenslotte — voorlopig althans — nam Barco het bedrijf Chromatics over. Chromatics is gespecialiseerd in 'graphic engines', zijnde grafische werkeenheden of subsystemen die geïntegreerd worden in grotere systemen. Daar staan zij in voor de uiterst snelle verwerking van grote hoeveelheden digitale gegevens tot uiterst nauwkeurige en scherpe kleurenbeelden. Chromatics is vooral actief op de Amerikaanse markt.

Chromatics is opgenomen in de business unit Display Systems, binnen de groep Visualisatie. Display Systems zal ook de produktgroep Avionics & Rugged omvatten, de monitors die ingezet worden in moeilijke omgevingsomstandigheden.

WVEM in 1989

De WVEM is dit jaar 66 jaar oud. Zij werd met name in 1924 opgericht onder impuls van het provinciaal bestuur, teneinde de landelijke gebieden van West-Vlaanderen ook van elektrische energie te voorzien.

Momenteel bedient de WVEM 28 Westvlaamse en 1 Henegouwse gemeente, met in totaal 225.743 inwoners. Zij heeft een eigen elektriciteitscentrale te Harelbeke en maakt aldus deel uit van de groep elektriciteitsproducenten in ons land.

De omzet bedroeg 3,7 miljard fr. in 1989 op een balanstotaal van 8 miljard fr. De winst bedroeg 101 miljoen fr. De WVEM telde 279 personeelsleden.

Inzake *elektriciteit* steeg het verbruik van 345 miljoen kWh naar 357 miljoen kWh (+3,36%) in laagspanning en van 313 miljoen kWh naar 349 miljoen kWh (+11,46%) in hoogspanning. Opmerkelijk daarbij is dat, door de herneming van de economische activiteit het aandeel van de hoogspanning in het totale gebruik steeg van 40,62% in 1981 naar 49,47% in 1989.

De investeringen inzake elektriciteit bedroegen in 1989 200 miljoen fr.

Het *gasverbruik* bleef in lage druk (persoonlijk gebruik) in 1989 op het peil van 1988, zijnde ongeveer 1,250 miljoen Gjoules; in middendruk echter was er een stijging van 18,7%, van ongeveer 850.000 Gjoules naar ruim 1 miljoen Gjoules. Ook hier ligt de uitleg bij de economische herneming en de verhoogde consumptie van energie.

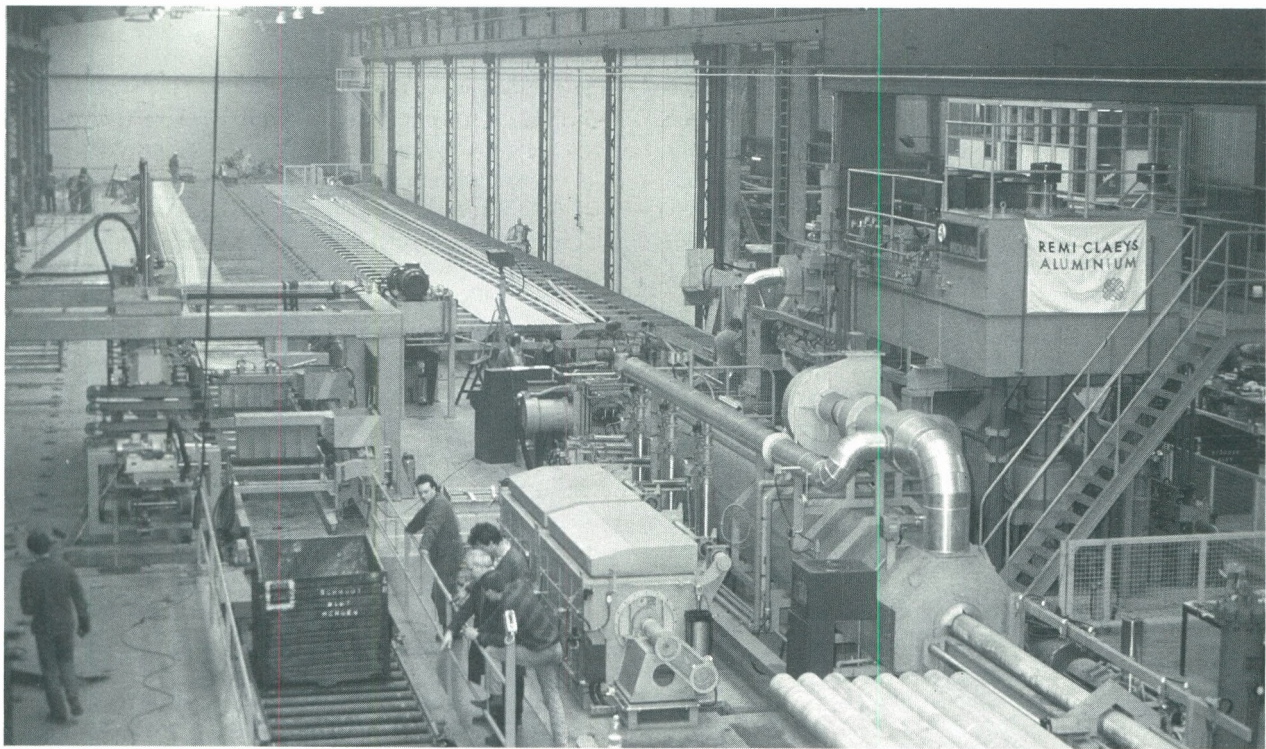
In het net werd in 1989 18% méér geïnvesteerd dan in 1988, met name 44 miljoen fr.

De evolutie inzake *kabeltelevisie* verloopt met een rustige groei: +3,5% tot 72.553 abonnees in 1989. Voor de komende 7 jaar worden er 122,5 miljoen fr. geprefinancierd onder de vorm van renteloze leningen aan de gemeenten die de aansluitingen willen verzekeren van afgelegen delen van hun gemeenten (geïsoleerde landbouwbedrijven, tweede verblijven e.d.). Tevens wordt de geleidelijke ombouw gerealiseerd van de 280/300 MHz-netten naar de 450 MHz-bandbreedte. Dit programma loopt tot 1996. Het moet nieuwe programma's toelaten en het gebruik van nieuwe TV-normen. Ook wordt de apparatuur voor de radioprogramma's vernieuwd.

De *verbruikersvereniging* van de WVEM tenslotte bestaat 15 jaar. Zij telt nu 18.879 gezinnen-leden. De toegekende *ristorno's* op facturen belopen ongeveer 20 miljoen fr. per jaar of 165 miljoen fr. sinds de oprichting.

Remi Claeys Aluminium: geslaagde omschakeling

In 1949 werd Remi Claeys nv te Lichtervelde opgericht met als belangrijkste activiteit de productie van stalen gelaste buizen. De grote concurrentie in de sector en de voortdurende verhoging van de gewenste kwaliteit, die de productie-oriëntatie deed primeren op de marktsituatie leidden er toe dat in 1957 een diversifikatie diende



gezocht te worden naar de verwerking van aluminium.

In 1957 werd gestart met een aluminium extrusielijn voor zowel buizen als profielen. De eigen matrijzenbouwfdeling werd in 1959 ingebruik genomen. Het jaar 1960 kende de start van een aluminium smelterij voor het verwerken van schroot en in 1963 werden de eerste gelaste aluminium buizen afgeleverd. De koudwalserij dateert van 1972: het warmwalsen gebeurt buitenshuis. De afdeling stalen buizen werd in 1975 afgestoten.

In de loop der jaren namen de diverse afdelingen steeds verder uitbreiding, met diepte-investeringen naar produktiemachines toe. Zo werd in 1987 een nieuwe volautomatische extrusiepers geïnstalleerd en startte men met CAD-CAM voor de matrijzenmakerij en de gereedschapsafdeling. In 1989 werden een nieuwe homogeniseeroven met automatisch los- en laadsysteem aangekocht, de smeltcapaciteit verhoogd en een nieuwe reeks thermisch-onderbroken-profielen voor ramen en deuren in ontwikkeling gesteld.

De gieterij heeft twee smeltovens, met een jaarkapaciteit van 20.000 T waarin zowel walsblokken als persbaren worden geproduceerd.

RCA beschikt momenteel over twee extrusiepersen van 2200 T en 3400 T, met een gezamenlijke theoretische netto-kapaciteit van ongeveer 10.000 T.

Het bedrijf is het enige bedrijf in België dat gelaste aluminium buizen produceert en is terzake de eerste geworden in Europa. De gezamenlijke theoretische capaciteit is ongeveer 15.000 T op drie machines.

De koudwalserij hanteert uiterst zware normen inzake aspekt en tolerantie.

In 1986 werd er ruim 100 miljoen fr. geïnvesteerd, in 1987 ongeveer 250 miljoen fr. en in 1988 nogmaals 150 miljoen fr.

Meer dan 75% van de omzet wordt gerealiseerd door export, vooral binnen de EG. Inzake gelaste buizen werkt praktisch iedereen voor de export en in de extrusie is dit nog 1 op 2. Belangrijk daarbij is de soepele opstelling van de eigen smelterij/gieterij die vooral is toegespitst op de verwerking van recyclagemateriaal en schroot en de mogelijkheden zowel op het vlak van de extrusie als van de lastechnologie.

De personeelsbezetting bedraagt ongeveer 380 man. Deze zijn verdeeld over ruim 40.000 m² gebouwen. Het bedrijf heeft een oppervlakte van 100.000 m².

In 1985 boekte RCA nog 42 miljoen fr. verlies bij een cash flow van 28 miljoen fr. Een reorganisatie leidde in 1986 reeds tot een cash flow van 136 miljoen fr. Dit cijfer steeg in 1987 tot 211 miljoen fr. en in 1988 tot 232 miljoen fr. De moeilijke internationale markt zwakte dit cijfer in 1989 af tot ca. 151 miljoen fr., bij een omzet van 3 miljard fr.

Petros te Brugge

Te Brugge is de koöperatieve vennootschap Petros actief bij het verwerken van administratieve bescheiden over een ganse reeks petroleum-gebonden bedrijven in de Brugse achterhaven. Het betreft een groepering van onafhankelijke bedrijven die echter produktmatig of qua activiteit op elkaar aangewezen zijn.

Een eerste bedrijf is Rosseel nv uit Brugge dat instaat voor de distributie van fuel naar de eindgebruikers toe in zowel de industriële als in de privé- en openbare sektor. Rosseel nv (ERB-Etn. Rosseel Brugge) was in 1988 goed voor een omzet van 2,7 miljard fr. en 29 miljoen fr. winst. Het kwam meteen voor tussen de Top

50 van West-Vlaanderen in de Trends Top 5.000.

Rosseel Petroleumprodukten (RPP) nv uit Brugge. RPP verkoopt petroleum aan individuele verbruikers, doet trading en beweegt zich op de future-markt. In 1988 was er een omzet van 1,2 miljard fr. en 21 miljoen fr. winst.

Rosseel Bunkers nv staat in voor de internationale trading bij grote afnemers, met name de opslag en verhandeling van alle petroleum-produkten en het bevoorraden van zeeschepen. Rosseel Bunkers was in 1988 goed voor een omzet van 800 miljoen fr. en 1,8 miljoen fr. winst.

Tot dezelfde groepering horen tevens: de vennootschappen Naros nv en Petronic nv, die over gans België instaan voor het bevoorraden van een 100-tal tankstations over het ganse land (waaronder Avia-stations).

In de haven van Antwerpen is de firma BBH (Belgische Behandelings- en Huurmaatschappij - Behandeling en Bewaring in de haven van Antwerpen) actief in bunkering en opslag.

Het transport van brandstoffen (75%), in hoofdzaak voor de groepering Rosseel en van stukgoederen, bulk en containers (samen 25%) gebeurt door de maatschappijen Alvaros en Transverbeke.

Tot de groepering behoren tevens de firma's Intraos (verzekeringen en reisbureau) en Zilversteeg (immobilien).

Petros cv stelt het overgrote aandeel van de 34 bedienden en 17 arbeiders van de ganse groepering te werk, voornamelijk te Brugge. De totale omzet van deze groepering van onafhankelijke bedrijven (niet-geconsolideerd) bedroeg ruim 6 miljard fr.

Te Brugge staat in de achterhaven een administratief gebouw, waar wordt ingestaan voor zowel de fakturatie en de boekhouding van de diverse firma's, als voor de opvolging en de dispatsching van de tankstations. Tevens zijn er 6 tanks met een globale capaciteit van ongeveer 12,3 miljoen liter. Men beschikt naargelang de nood, langs time-chart bij de Belgische rederij over een of meer bunkerschepen (bv. de *Rapide*, de *Rojas*) die bevoorrad worden langs Antwerpen. Te Antwerpen zelf beschikt BBA over een opslagcapaciteit van ruim 40 miljoen liter.

Het ligt in de bedoeling het beheer van de ganse groepering te Brugge gecentraliseerd te blijven behouden. Tevens ligt de wil voor de tankstations waarover de groepering in België beschikt onder de nieuwe merknaam Petros te laten functioneren. Een negental proefopstellingen over het ganse land zijn terzake reeds lopende.

In de loop van 1989 werden twee firma's, met name BBH nv en Petronic nv aan de groepering toegevoegd. Mede hierdoor en door de intensieve en agressieve aanpak wil men een steeds groter marktsegment veroveren.

Sea Trade Center Zeebrugge

Eind maart werd door een jury ad hoc de heer Remi Koolhaas, Office for Metropolitan Architecture uit Nederland, uitgeroepen als laureaat voor de prijsvraag voor het ontwerpen van een nieuwe terminal te Zeebrugge, het Sea Trade Center.

Het programma gaf als omkaderende dimensie aan: 'Door haar uitbouw in zee vormt de nieuwe voorhaven een uniek landschap, waarvan de aantrekkingskracht versterkt kan worden door een architectuur die aansluit bij het dynamisch gebeuren in de haven en tevens herinnert aan de eeuwenoude geschiedenis van Brugge, als haven-, handels- en kunstcentrum'. Konkreet werd gevraagd naar een ontwerp van een representatief gebouw dat de transit van meer dan drie miljoen passagiers per jaar moet kunnen opvangen. Tevens diende er een combinatie voor te komen van verschillende functies, zoals een passagiersafdeling, een vrachtafdeling, kantoren voor de administratie, vergaderakkommodaties en dergelijke meer.

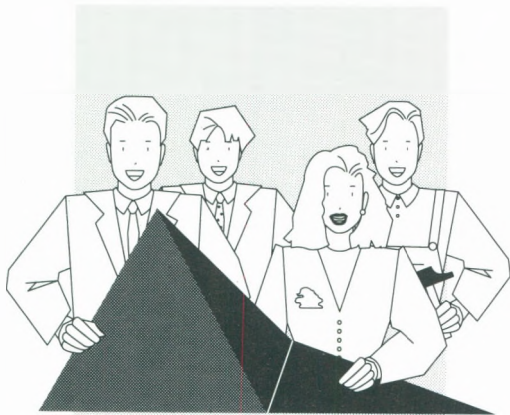
Er werd contact gezocht met een negental 'gekende' architecten. Op 1 april 1989 werden 5 ontwerpen ingediend, met name door Rem Koolhaas uit Rotterdam (Nederland), Fumihiko Maki uit Japan, Aldo Rossi uit Italië, Charles Vandenhove en Bob van Ruth uit België.

Uiteindelijk werd het ontwerp van Rem Koolhaas door de jury bekroond. Deze jury werkte in opdracht van de tijdelijke vereniging Zeebouw-Zeezand, in nauwe samenwerking met de MBZ. Zij stond onder de leiding van Geert A. Bekaert, Architectuur-Kritikus. De Advieskommissie stond onder het voorzitterschap van Herman Liebaers, Ere-grootmaarschalk van het Koninklijk Hof en Ere-hoofd-konservator van de Koninklijke bibliotheek.

Het gelauwerd projekt verwijst, naar eigen zeggen, naar een werkende Toren van Babel. Wat vooral opvalt is de kompaktheid van het projekt. 'Door zijn gebaldheid vormt het in de omgeving een bijzonder sterk, helder en mysterieus teken. Het gebouw is zeer konsekwent gedacht naar de ligging toe, op de westerdam van de nieuwe haven, dus ver in zee. Het bestaat eerst en vooral uit een homogeene hulsel tegen weer en wind. Het neemt er echter de meest aangewezen aërodynamische vorm van aan, zoals een kei die door het water geslepen is. Het verkeer is het begin van het hele gebeuren dat ongemerkt in het gebouw op(gaat)'.

Aansluitend op de bekroning van het projekt, wordt momenteel gezocht naar de financiële middelen die een eventuele realisatie van het werk mogelijk moeten maken. Het havenbestuur werd met deze opdracht belast.

Ondertussen werd door de Standaard-Uitgeverij een boek gewijd aan de vijf ingediende ontwerpen.



konvert •interim•

Uw streekeigen uitzendkantoor

Kantoren te:

Kortrijk

Robbeplein 5
tel. 056 / 20 29 44

Roeselare

Meensesteenweg 75
tel. 051 / 22 77 30

Brugge

Hoefijzerlaan 38
tel. 050 / 33 16 66

Ieper

Rijselsestraat 144
tel. 057 / 20 99 91

Tielt

Krommewalstraat 4
tel. 051 / 40 54 51

Harelbeke

Gentstraat 51
tel. 056 / 71.96.35

Diksmuide

Adm. Ronarchstraat 4
tel. 051 / 50.22.67

Izegem

Brugstraat 21
tel. 051 / 31.52.52



INTERNATIONAL BIO-SYNTHETICS

INDUSTRIËLE ENZYMEN
voor de wasmiddelenindustrie,
de zetmeelindustrie en de
textielverwerkende nijverheid

Komvest 43, 8000 Brugge (België)
Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49



GASELWEST

intercommunale voor
elektriciteit
aardgas
teledistributie

Exploitatiezetel:
Rijselsestraat 57
8500 KORTRIJK
Tel. (056) 36 92 11

Nieuwtjes

In memoriam A. Deboutte

Op 14 april 1990 overleed de heer A. Deboutte. Hij werd geboren op 12 oktober 1905 te Zarren.

Naast zijn taak als bedrijfsleider te Roeselare, was hij mede-oprichter van de Westvlaamse Economische Raad. Op 27 november 1954 werd hij lid van de Raad van Beheer en van de Algemene Vergadering van de WER.

In memoriam P. Provoost

Op 30 juni 1990 overleed de heer P. Provoost. Hij werd geboren op 23 november 1907 te Kortrijk.

Naast zijn talrijke opdrachten in het bedrijfsleven en in meerdere nationale en internationale bedrijfsorganisaties, was hij, sinds 20 februari 1960 tot 1978, lid van de Raad van Beheer van de Westvlaamse Economische Raad (WER).

Permanente Gemengde Kommissie geïnstalleerd

Op 21 mei 1990 werd te Rijsel de Permanente Gemengde Werkgroep Département du Nord-Provincie West-Vlaanderen officieel geïnstalleerd. Deze werkgroep funktioneert in het kader van het samenwerkingsakkoord tussen Noord-Frankrijk en West-Vlaanderen. Dit akkoord werd op 16 oktober 1989 ondertekend.

Bij de aanvang van de werken werden van Westvlaamse zijde enkele prioriteiten bepaald: de problematiek van de infrastructuur, het leefmilieu, het toerisme, de culturele uitwisselingen en het opzetten van een grensoverschrijdende gemeenschappelijke studie.

Rond deze thema's worden nu diverse technische werkgroepen samengesteld. Het ligt in de bedoeling zoveel mogelijk te starten met bestaande initiatieven, die dan grensoverschrijdend uitgewerkt worden.

Toeleveringskontakten met de Noordfranse industrie te Rijsel

Op 11 mei jongstleden ging in de gebouwen van de Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie Nord-Pas-de-Calais te Rijsel een Toeleveringskontaktdag door. Dit toeleveringsgebeuren sloot aan bij een algemene informatiekontaktdag tussen personaliteiten en bedrijven uit de Région Nord-Pas-de-Calais en de provincie West-Vlaanderen. Deze ontmoeting volgde op een gelijkaardige manifestatie die te Kortrijk doorging en waar de Franse delegatie haar streek aan de Westvlaamse aanwezigen voorstelde. Te Rijsel werd West-Vlaanderen voor het Noordfranse publiek toegelicht.

De toeleveringsgesprekken gebeurden tussen een 20-tal Oost- en Westvlaamse uitbesteders en een 80-tal toeleveranciers uit Noord-Frankrijk. Te Kortrijk lagen de verhoudingen in dezelfde grootte-orde, maar daar ging het om Franse uitbesteders en Oost- en Westvlaamse toeleveranciers.

Zowel Franse als Vlaamse gesprekspartners — de gesprekken werden telkens gevoerd op het technische vlak — waren iedere keer tevreden over dit initiatief van de GOM-West-Vlaanderen. De contactmogelijkheid werd door iedereen grondig benut en zowel de Franse als de Vlaamse uitbestedende bedrijven waren verrast over het kwalitatief hoogstaand aanbod van de toeleveringsbedrijven.

De GOM-West-Vlaanderen is van plan in het najaar verder te werken aan de uitbouw van de hernieuwde kontakten met deze belangrijke Franse regio.

De Kusttram - een zee van attracties

Sinds 1987 promoot de NMVB de Kusttram als een toeristische attractie. De mobiliteit van de kusttoeristen wordt vooropgesteld, gekoppeld aan een betere deelname aan tal van attracties op gastronomisch, cultureel, sportief en rekreatief vlak. Een all-in ticket voor vervoer en attractie is daartoe de aangewezen weg.

De Kusttram genereert per jaar 156 miljoen fr.; in het zomerseizoen betekent dit 1 miljoen fr. ontvangst per dag. Op topdagen zijn er tussen de 25 à 30 duizend reizigers. In het seizoen 1989 was er een duidelijke stijging tegenover 1988 van het aantal klanten: +8,1% in juli, +4,8% in augustus en +7,2% in september.

In 1989 hebben 31.000 klanten van het speciaal aanbod 'Zonnelijn' gebruik gemaakt (+20% tegenover 1988).

Volgens de betrokken gemeenschapsminister wordt in de buurtspoorwegen aan de Kust in 1990 en 1991 120 miljoen fr. geïnvesteerd. De doortocht van De Panne wordt heraangelegd (95 miljoen fr.). Er komen bijkomende kustbussen te Blankenberge en te De Panne. Te Oostende wordt een nieuw exploitatiecentrum Brandariskaai opgericht, dat de draaischijf wordt van de tram- en autobuslijnen. Thans komt te Oostende een nieuwe stelplaats voor trams en autobussen.

CERA te gast in Oostende

De jaarvergadering van CERA had dit jaar plaats in Oostende.

CERA heeft een balanstotaal van 576 miljard fr. (+17% ten opzichte van 1988). De spaarfondsen van particulieren en bedrijven bedragen 378 miljard fr., waarvan ruim 60 miljard fr. in West-Vlaanderen. Op een totaal van 80 miljard fr. nieuw-toegestane kredieten (met een totaal uitstaande kredieten van 221 miljard fr.), werden er 10,5 miljard fr. nieuwe kredieten toegestaan in West-Vlaanderen. Hiervan gingen ongeveer 50% naar de land- en tuinbouwsector. In totaal bedroeg de uitstaande kredietportefeuille in West-Vlaanderen 34,6 miljard fr.

In West-Vlaanderen zijn er 494 personen tewerkgesteld op een totale CERA-tewerkstelling van 4.318 personen.

Het provinciaal kantoor te Roeselare staat in voor de ondersteuning van een adviseursteam en van meer dan 160 CERA-kantoren in West-Vlaanderen.

Nieuwtjes

EFRO-Komitee van de Westhoek kende steun toe aan 6 projecten

In het raam van het Geïntegreerd Actieprogramma (GAP) voor de Westhoek (bij Beschikking van 20 juli 1989 goedgekeurd door de EG-Kommissie), kwamen het EFRO-Komitee en het Stuurkomitee op 18 juni 1990 bijeen te Koekelare. Het EFRO-Komitee beslist over de concrete toewijzing van de EFRO-steun, die reeds door de EG-Kommissie goedgekeurd werd via het Nationaal Programma van Communautair Belang op 22 oktober 1987 in afwachting van de goedkeuring van de andere luiken van het GAP (namelijk het ESF-luik, het Landbouw- en Visserijluik en budgetlijn 554 inzake een risicokapitaalfonds KMO's). Het overkoepelend Stuurkomitee begeleidt en coördineert de werking van het EFRO-Komitee (en van het ESF-Komitee en het Landbouw- en Visserijkomitee).

Op 18 juni 1990 werd aan 6 projecten steun toegewezen voor een totaal bedrag van circa 135.690.000 fr.

De projecten die EFRO-steun verkrijgen zijn:

Aanleg openbare verlichting (faze X, tussen Zwaanhofweg en T-zone), bedrijventerrein Ieperleekanaal te Ieper (WIER)	508.000 fr.
Uitrustingswerken bedrijventerrein Ieperleekanaal te Ieper, uitbreiding 35 ha (WIER)	56.588.000 fr.
Brouwerijmuseum 'De Snoek' te Alveringem (Werkgroep Industriële Archeologie in de Westhoek vzw - WIAW)	6.000.000 fr.
Aanpassing Ieperlee: dwarsing spoorweg en Poperingseweg tot aan de IJzerwegbeek (Vlaams Gewest)	26.276.000 fr.
Sanering St.-Jansbeek te Wervik, faze 2 en 3 (Stadsbestuur Wervik)	25.264.000 fr.
Leiding Blankaart-Boezinge (Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening)	21.054.000 fr.

Tot op heden werd reeds voor 389.762.000 fr. EFRO-steun toegewezen aan 46 projecten, waarvan er inmiddels 13 zijn voltooid.

Bekaert-groep in 1989

De Bekaert-groep, producent van staaldraad en staalkoörd, realiseerde in 1989 een gekonsolideerde nettowinst van 3,7 miljard fr. Deze winst is belangrijk lager dan in 1988. Op een groepsomzet van ongeveer 81 miljard fr. bedroeg het investeringsprogramma ongeveer 14 miljard fr. In 1990 moet nogmaals 14 miljard fr. geïnvesteerd worden in het kader van het Strategisch Plan 1987-1991.

Ongeveer 40% van de financiële omzet wordt gerealiseerd in de sektor staalkoörd; 50% komt uit de draad en draadprodukten en 10% komt uit diversifikatie en engineering (machinebouw).

In België wordt momenteel te Moen een nieuwe fabriek gebouwd voor de produktie van Dramix. Dit project kost ongeveer 1 miljard fr. en het bedrijf komt weldra in dienst.

Eind 1990 of begin 1991 start de bouw van een nieuw corporate-hoofdkwartier op het Kennedypark te Kortrijk.

6.000 bedrijven = 3.000 produkten

Voor de vierde maal wordt door de Vereniging voor Kamers van Handel en Nijverheid in West-Vlaanderen een adresboek voor de Westvlaamse bedrijven gepubliceerd.

Dit werk omvat meer dan 6.000 bedrijven geklasseerd per activiteit, per gemeente en alfabetisch. De internationale NACE-Kode werd, voor de behoefte van het werk, verder uitgesplitst, zodat een grotere verfijning kan ontstaan bij de klassifikatie van de activiteiten.

'6.000 bedrijven' is te verkrijgen bij de zes Westvlaamse Kamers voor Handel en Nijverheid. De prijs is 1.250 fr.

Geïnteresseerden kunnen ook selecties opvragen uit het gegevensbestand.



WEST - VLAANDEREN



6000 BEDRIJVEN
3000 PRODUKTEN

6000 FIRMES
3000 PRODUITS

6000 FIRMEN
3000 PRODUKTE

6000 FIRMS
3000 PRODUCTS

BELGIUM

Miljoenenkontraat Van de Wiele

De firma Michel Van de Wiele, constructeur van weefgetouwen uit Marke heeft vier belangrijke orders afgesloten in Rusland. Het betreft een bestelling van velours-, voorbereidings- en afwerkingsmachines voor een waarde van 40 miljoen US-dollars. De velours-machines zijn bestemd voor weefsels voor de autonijverheid en voor meubelstoffen.

Nieuwtjes

Jaarboek West-Vlaanderen 1990

Voor de derde maal wordt door het Provinciebestuur van West-Vlaanderen een Jaarboek uitgegeven. Los van administratieve taal wordt — nu weer in het Jaarboek 1990 — een overzicht gegeven van een reeks initiatieven op provinciaal vlak. De hoofdstukken zijn: de provincieraad, financiën en administratie van het provinciebestuur, de

bestendige deputatie als scheidsrechter, aspecten van samenwerking, milieu, openbare werken en infrastructuur, landbouw, tuinbouw en zeevisserij, groenbeleid en recreatie, toerisme, welzijnszorg, onderwijs en vorming, cultuur en patrimonium, economie en tenslotte informatie.

Het rijk geïllustreerd werk telt 176 bladzijden en is verkrijgbaar voor de prijs van 300 fr. bij de diverse provinciale instellingen.

Zitdagen handelsattachés 1990

Land	Attaché	Standplaats	Datum	Kamer van
Israël	Ghesquiere-Delmeulle	Tel-Aviv	04.09.90	Kortrijk
Kenia	J. D'Haeyer	Nairobi	06.09.90	Kortrijk
Argentinië	P. Morisse	Buenos Aires	10.09.90	Roeselare
Saoedi-Arabië	A. Lorent	Jeddah	11.09.90	Kortrijk
Nigeria	W. Stevens	Lagos	13.09.90	Kortrijk
Italië	R. Croene	Rome	17.09.90	Brugge
	P. Litt	Milaan		
B.R.D.	C. De Rijcke	Düsseldorf	18.09.90	Oostende
	M. Lorenz	Frankfurt		
	R. Geerardijn	Berlijn	18.09.90	Brugge
	W. Bultinck	Hamburg		
	G. De Ruyter	München		
Koeweit	A. Garcia	Koeweit	20.09.90	Roeselare
V.S.A.	F. Bury	Chicago	24.09.90	Ieper
	L. Lippens	New York		
Ierland	M. Wells	Dublin	25.09.90	Roeselare
Australië	J. Bury	Perth	01.10.90	Roeselare
	H. Cooleman	Sydney		
Algerije	C. Lecocq	Algiers	04.10.90	Roeselare
Zwitserland	W. Hissel	Bern	08.10.90	Oostende
	W. Van Goidsenhoven	Zürich		
Hongarije	L. Botfay	Boedapest	09.10.90	Kortrijk
Frankrijk	M. Mehuys	Rijsel	11.10.90	Roeselare
	R. Dewuffel	Nantes		
	G. Van Belle	Straatsburg		
	E. Coeckelbergh	Parijs	11.10.90	Brugge
	A. Leonard	Lyon		
	G. Walravens	Marseille		
Turkije	L. Seren	Ankara	15.10.90	Roeselare
	A. Kaplan	Istanboel		
Joegoslavië	G. Delva	Belgrado	18.10.90	Kortrijk
Nederland	M. Bongaerts	Den Haag	13.11.90	Ieper
Japan	Y. Kamatani	Tokio	20.11.90	Kortrijk
Oostenrijk	A. Khoudokormoff	Wenen	26.11.90	Brugge
Griekenland	M. Van Hoye	Athene	03.12.90	Roeselare
Zaire	D. De Waegh	Kinshasa	06.12.90	Kortrijk
Irak	L. Daddiza	Bagdad	10.12.90	Roeselare
Colombia	P. Boucke	Bogota	11.12.90	Kortrijk
Hong Kong	A. Mathieu	Hong Kong	13.12.90	Kortrijk
Abu Dhabi	R. De Becker	Abu Dhabi	20.12.90	Kortrijk

Bedrijven die exportproblemen in deze landen hebben of die er contacten wensen te leggen, doen er goed aan zo spoedig mogelijk een afspraak vast te leggen, opdat de attachés zo mogelijk nog vóór hun terugkeer het gesprek kunnen voorbereiden. Deze afspraak dient aangevraagd te worden bij de gewestelijke directie van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel (BDBH) West-Vlaanderen, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4, tel. 050/35.81.40, fax 050/35.87.57.

Nieuwtjes

Belangstelling voor de Leie stagneert

Het studiekomitee 'Leie en Bijkkanalen' hield op 22 juni laatstleden zijn Algemene Vergadering. Daar werd vastgesteld hoe in 1989, voor het eerst sinds jaren, geen enkel krediet werd vastgelegd voor de modernisering van de Leie. Langs Franse zijde valt te noteren dat de grensleie en de Deule samen gemoderniseerd zouden zijn tegen 1993.

In België vielen de werken aan de sluis te Menen stil door een faillissement. Gehoopt wordt de sluis te kunnen gebruiken tegen de winter van 1990-91. Op dat ogenblik zou Menen vanuit Duinkerke bereikbaar zijn voor schepen van 600-800 ton.

Op de Leie en de grensleie zelf worden geen werken uitgevoerd. De verbinding tussen de monding van de Deule en de sluis te Komen, stroomopwaarts in Frankrijk werd ook een tijdje stilgelegd.

Voor 1990 werd door de Vlaamse Executieve een bedrag voorzien voor de uitvoering van de doortocht te Wer-
vik en voor een scheepvaartsignalizatie in de doortocht te Kortrijk, teneinde alternerend verkeer te Kortrijk toe te laten tot eventueel 600 ton.

Naast de budgettaire moeilijkheden van Belgische zijde wordt door het Studiekomitee vooral gewezen naar een — nog altijd — duidelijke afscherming van het Seine-bekken, omwille van Franse geopolitieke redenen. Dit heeft als duidelijk gevolg dat de Leie wel aansluit op de Rijn, maar nog steeds niet op het zuidelijk waterwegennet van Europa.

Jaarverslag haven Brugge-Zeebrugge

Het Jaarverslag 1989 van de haven Brugge-Zeebrugge werd zopas door de MBZ in gedrukte vorm uitgegeven.

Institutioneel valt de MBZ sinds 1 januari 1989 onder de voogdijbevoegdheid van het Vlaams Gewest. Met ingang van dezelfde datum werd het aandeel van de Staat in het kapitaal van de Maatschappij overgedragen aan het Vlaams Gewest.

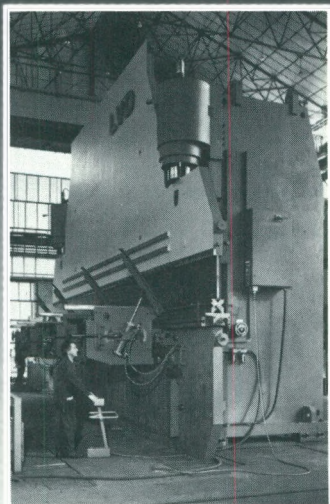
De expansie van Zeebrugge was in 1989 uitzonderlijk groot: het goederenverkeer steeg met 28,7% en het aantal schepen steeg met 22,9%. De totale stijging van de trafiek in de laatste 7 jaar bedroeg 176%, dit is bijna het drievoudige van 1982.

Deze toename is in 1989 gespreid over alle goederen-categorieën; de stijging bij de aanvoer bedraagt 36,6%, bij de afvoer 18,2%. Opvallend is de verhoogde aanvoer van vaste stortgoederen; bij de andere goederenrubrieken is de toename gelijk bij aan- en afvoer.

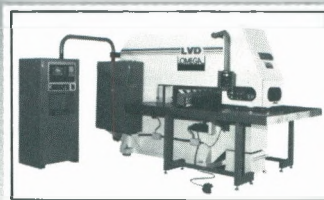
In 1989 werden er 234.076 containers verhandeld (+22,2%), terwijl het aantal passagiers met 40,2% steeg tot 1.608.000.

In het jaarverslag wordt de dringende nood onderstreept van de aanpassing van weg- en treininfrastructuur. Dit vraagstuk is voor de nabije toekomst op een dwingende wijze gesteld. Hetzelfde geldt overigens voor het waterwegennet; daar remt het te klein profiel de afvoer van stortgoederen vanuit Zeebrugge.

EEN WERELDWIJDE UITSTRALING IN ALLE INDUSTRIËLE SECTOREN !



Productie-eenheden in België, Frankrijk (SPIERTZ PRESSES), B.R.D. (SCHARRINGHAUSEN), USA en Singapore. Licenties in verschillende landen.



LVD fabricatieprogramma :

afkantpersen, guillotinescharen, met of zonder CNC-sturing; FMS (flexibele bewerkingscentra); dieptrekpersen; plaatbuigwalsen; mechanische persen; scheepsbouwpersen; richt- en buigpersen; wieltrekpersen; presenteerpersen; automatische produktielijnen; CNC bestuurd ponsmachines; DNC-verbindingen (Direct Numerical Control); balenpersen voor de textielnijverheid; hydr. persen voor het vormen van plastics; CAD/CAM- en CIM-systemen; pons- en uithoekenheden Unipunch; gereedschappen.

 **LVD**
COMPANY NV

Nijverheidslaan 2
B-8630 GULLEGEM
(BELGIUM)
Tel. (056) 43 05 11
Telex 85317
Telefax (056) 40 24 64

 BN-4-8

Nieuwtjes

Promotie voor de Vlaamse Rekonversiegebieden in de USA

De belangstelling voor investeringen in Europa kreeg de laatste jaren een nieuwe impuls in de USA door de vooruitzichten rond de eengemaakte Europese markt van na 1992. Van dit gunstige klimaat werd dan ook gebruik gemaakt om een campagne op te zetten in de USA voor de promotie van de Vlaamse rekonversiegebieden. Van de belangstelling voor deze speciale aanbreng werd ook ruim gebruik gemaakt om de goede kwalitatieve aspecten van de gebieden waarbij deze zones aanleunen te beklemtonen.

Deze aktie werd opgezet door de promotie-organen van de respectievelijke rekonversiegebieden (de GOM-West-Vlaanderen voor de Westhoek, de GOM-Limburg voor de provincie Limburg en de Interkommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen die in overleg met de GOM-Antwerpen voor de Kempen optrad). In de USA werd de missie voorbereid en uitgewerkt door het Flanders Investment Office (FIOC). De aktie werd mogelijk gemaakt door de steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en de Vlaamse Regering.

De nadruk werd gelegd op seminaries onder de titel: *Europe 1992 is waiting for you: Flanders the golden passport to Europe*. Deze seminaries vonden plaats in verschillende steden en namen telkens meer dan een halve dag in beslag. Het doel was het bereiken van een geselecteerd publiek van zakenlui die uitkijken naar het ontplooiën van activiteiten in Europa. De seminaries werden ingericht in samenwerking met onder andere Amerikaanse en Belgische advocaten en accountancy-kantoren.

Naast het toelichten van aspecten van legale, financiële en kulturele aard in verband met 1992 werden vooral de unieke mogelijkheden beklemtoond die Vlaanderen als vestigingsplaats in de Europese markt biedt evenals een aantal samenwerkingsmogelijkheden.

De seminaries werden georganiseerd te Daytona, Philadelphia, Washington, Atlanta, Binghamton, Farmingdale, Rochester, Grand Rapids en Cleveland en kenden een opmerkelijk succes. Heel wat contacten die uit deze seminaries voortvloeiden en tot nieuwe ontwikkelingen in ons bedrijfspatroon kunnen bijdragen, worden nu opgevolgd door de initiatiefnemers.

Structuplas overgenomen door Floridienne

Structuplas, kunststofverwerking te Izegem werd overgenomen door de groep Floridienne-Berginvest. Floridienne deed deze operatie voor rekening van haar dochtermaatschappij Berginvest, producent van technopolymeren.

Structuplas had in 1989 214 tewerkegestelden en realiseerde een omzet van 927 miljoen fr. De netto cash-flow na belastingen beliep 92 miljoen fr.; de nettowinst bedroeg 28 miljoen fr. Méér dan 80% van de produktie wordt geëxporteerd.

De overname werd bemiddeld door de firma ONA nv uit Kuurne, gespecialiseerd in overname, bemiddeling en advies.

Investeringen bij Westhoek Expo

In 1989 heeft Westhoek Expo te Ieper een bijkomende investering gedaan van 1,5 miljoen fr. Hiermee werd een supplementaire parking gefinancierd voor 250 wagens, benevens de aankoop van diverse uitrustingsgoederen.

Westhoek Expo startte in 1986. Er is 6.540 m² expo-ruimte en een feestzaal van 840 m². Er kunnen tot 5.000 personen vergaderen en er is sportakkommodatie voor basket en volley.

De tweede helft 1990 zal zeer druk zijn, met een 10-tal evenementen. Zo gaan er op 8 en 9 november opnieuw Bedrijvenkontaktdagen door.

Spreekbeurten

Dr. Ec. N. Vanhove, Directeur-Generaal GOM-West-Vlaanderen sprak op:

3 april te Brugge over 'Brugge als kongresstad: economische verantwoording', colloquium Kamer voor Handel en Nijverheid;

27 april te Brussel over 'European Year of Tourism', Euro-train Express;

11 mei te Lille over 'La Flandre Occidentale à l'horizon du troisième millénaire';

13 mei te Brugge over 'De economie van West-Vlaanderen in 1989', jaarvergadering GOM-West-Vlaanderen;

13 juni te Brugge over 'Brugge Industriestad?', vzw Blauwe Toren.

Dr. iur. Callens sprak tussen 28 februari en 15 maart 1990 op meerdere seminaries georganiseerd te Daytona, Philadelphia, Washington, Atlanta, Binghamton, Farmingdale, Rochester, Grand Rapids en Cleveland, Investeringsmissie naar de USA voor de promotie van de Vlaamse Rekonversiegebieden.

Hij sprak tevens op:

3 april 1990 te Brugge over 'Startende ondernemers in West-Vlaanderen', Kamer voor Ambachten en Neringen;

30 april 1990 te Brugge over 'Poperinge en de ontwikkeling van de Westhoek', VTI;

10 mei 1990 te Diksmuide over 'Overheidshulp aan het bedrijfsleven: nieuwe klemtonen', BBL.

De heer J. Hemschoote sprak op:

30 maart 1990 te Veurne over 'De verkeersrelatie Ieper-Veurne - een GOM-standpunt', VU-jongeren Oostende-Veurne-Diksmuide;

20 april 1990 te Brugge over 'Het complex van diensten in de Baron Ruzettelaan 33-35 te Brugge: GOM, WES, Interkommunales, BDBH', KWB - Steenbrugge;

24 april 1990 te Zonnebeke over 'Stortplaats voor industriële afvalstoffen te Zonnebeke; standpunt van de GOM-West-Vlaanderen', KAV en KWB Verbond Ieper.

De heer R. De Keyser sprak op:

26 april 1990 te Brussel over 'Mogelijkheden en moeilijkheden voor het plattelandstoerisme in Vlaanderen'.

Toeristisch recreatiepark Raversijde

Het Provinciebestuur van West-Vlaanderen ijvert reeds meerdere jaren om op het grondgebied van de stad Oostende, in samenwerking met andere overheden, een toeristisch recreatiepark tot stand te brengen. Bovendien de geplande overname van het beheer van zowel de duinengordel als van het zuidelijk parkgebied van het voormalig domein van Z.K.H. Prins Karel, werd beslist over te gaan tot de verwerving van de aangrenzende westelijke zone.

De investeringskosten voor de verwerving van de gronden en voor de uitrusting voor stille recreatie, toegangsweg en parking werden geraamd op 109.000.000 fr.

In de noordelijke zone (duinengordel) zal de Provincie 3 miljoen fr. investeren voor de oprichting van het Memoriaal Prins Karel en van het Openluchtmuseum Atlantikwall - Batterij Aachen.

Het Vlaams Kommissariaat Generaal voor Toerisme (VCGT) heeft thans de vastlegging goedgekeurd ten belope van 55,3 miljoen frank als subsidie aan de Provincie voor de aankoop en uitrusting van het westelijk deel van het Toeristisch recreatiepark. In dat kader werd aan de Westvlaamse Intercommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening (WITAB) opdracht gegeven voor het opmaken van het onteigenings-, het inrichtings- en de uitvoeringsplannen.

GROEP A.D.M.B.

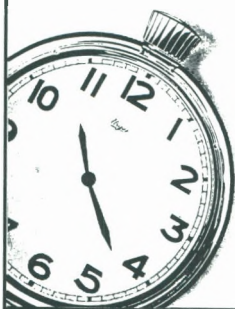
Sint-Clarastraat 48
8000 BRUGGE

Telefoon: 050/33 99 01 (18 lijnen)
Telefax: 050/33 99 69

IN DIENST VAN WERKGEVERS EN ZELFSTANDIGEN

Sociaal Bureau
Kinderbijslagfonds
I.K.M.O.
Arbeidsgeneeskunde
A.D.M.B.
Afwezigheidscontrole
A.D.M.B.
Select
A.D.M.B.
Rechtsbijstand

S.V.M.B.
Sociaal statuut
zelfstandigen
Patronale
Vereveningsdienst
NaCeBo
Borgstellingskas
NaCeBo
Ziekenfonds voor
Middenstand en Beroepen
M.-infofoon



ADMB
GROEP

WES ontving Europees Tourist Research Centre

Het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) ontving van 7 tot 9 april op zijn zetel het Europese Tourist Research Centre. Deze TRC-meeting was meteen de 25ste. Het is een bijeenkomst van de leidinggevend onderzoeksinstituten op het vlak van het toerisme. De vereniging van Europese research-centra op het vlak van het toeristisch onderzoek kwam de eerste maal bijeen te Brugge. Tot de stichtende leden behoorden: Prof. Dr. O. Vanneste, nu Gouverneur van West-Vlaanderen, Dr. A. Koch (München), Dr. E. Bernhauer (Frankfurt), Dr. M. Tideman (Voorschoten), Dr. J. Ramaker (EG-Brussel) en Prof. Dr. R. Baretje (Aix-en-Provence). De statuten werden een jaar later goedgekeurd naar aanleiding van de tweede bijeenkomst te Freiburg, Duitsland.

Het TRC heeft als bedoeling een jaarlijkse uitwisseling van recente studiemethodes en de resultaten van recente toeristische studies, de standaardisering van de toeristische research-metodologie en de eventuele samenwerking bij het uitvoeren van onderzoeken.

Dit jaar kwamen de toeristische experts bijeen te Brugge. Bij deze gelegenheid werd Prof. Dr. N. Vanhove overigens even in de bloemen gezet als sekretaris-generaal van de vereniging, taak die hij sinds het ontstaan van het TRC op zich heeft genomen.

Naast de sessies, waarop de technische gegevens rond het toeristisch onderzoek werden besproken, kwam Baron D. Van den Abeele aan het woord met een uiteenzetting over de bescherming van het toeristisch patrimonium te Brugge en zijn invloed op de toeristische sektor.

Een evaluatierapport van 25 jaar werking van het TRC werd gemaakt door Prof. Dr. R. Medlik uit Londen.

Kursus Europees octrooirecht

Op 28 september aanstaande start het tweede jaar van een tweejaar omvattende cursus over Europees Octrooirecht. De cursus richt zich tot ingenieurs van diverse richtingen.

De cursus loopt over 60 lessen per jaar. Kursisten die dit jaar (2e jaar) volgen kunnen reeds een inschrijving reserveren voor het 1e jaar dat volgend jaar opnieuw start.

Inlichtingen: Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (mevr. C. Mortelmans), Desguinlei 214, 2018 Antwerpen (tel. 03/216.09.96).

Interieur 90

Interieur 90 gaat door van 18 tot 28 oktober 1990 te Kortrijk, in de Hallen. Het thema is 'Design for Europe'. Interieur is nu reeds volgeboekt. Hiertoe behoren ook enkele nieuwe en jonge exposanten. Twee exclusieve professionele dagen zijn voorzien, met drie workshops: Design Management, Trends in de projektinrichting en Design versus Architectuur. Naast het tentoonstellingsaspect zijn er nog diverse nevenmanifestaties die functioneren in de zin van een confrontatie-gedachte.

Nieuwtjes

Adviesbureau Bekaert-Stanwick naar verdere internationalisatie

Het adviesbureau Bekaert-Stanwick heeft in 1989 in België een omzet gerealiseerd van 160 miljoen fr., een stijging van 8% t.o.v. 1988.

Het bedrijfsresultaat bedroeg 13 miljoen fr., een stijging van 14% t.o.v. 1988.

Het personeelsaantal in België bleef vrijwel stabiel.

In 1989 werd beslist in de USA een kantoor te openen onder de naam Bekaert Associates. Hiervoor werd onderzocht tussen een General Manager aangeworven.

Bekaert-Stanwick heeft in 1989 6 consultants met ervaring aangeworven. Het totaal personeelsaantal voor de Groep Bekaert-Stanwick bedroeg 45 full-time medewerkers op het einde van 1989.

De belangstelling vanuit de industrie bleef groot voor IKZ en Produktiebeleid; er is ook een groeiende vraag naar advies i.v.m. HRM en IKZ in de dienstensfeer. Bovendien is de belangstelling voor consulting vanuit het Franstalig landsgedeelte sterk toegenomen.

10 jaar WIVO

Het Westvlaams Instituut voor de Vorming van Overheidspersoneel (WIVO) vierde zopas zijn tienjarig bestaan. WIVO ontstond op initiatief van de Oudleerlingenbond van de School van Bestuursrecht van West-Vlaanderen; het wil instaan voor de permanente bijscholing van overheidspersoneel en van beleidsmensen. Jaarlijks volgen ongeveer 1.500 personen een cursus of een vormingspakket van een halve dag tot 10 dagen.

Bekaert-overname in Spanje

Bekaert nv heeft begin 1990 een akkoord bereikt tot het overnemen van 40% van de aandelen van de vennootschap Bremen sa in Spanje.

Bremen is een kunststofkomposietenbedrijf met hoofdzetel en fabriekcentrum in Munguia, Vizcaya (Spanje). De omzet in 1989 bedroeg nagenoeg 600 miljoen Pesetas.

Bremen fabriceert en verkoopt kunststofkomposieten, gemaakt volgens de techniek van pultrusie, drukpersen en wikkelen.

Bekaert is reeds in de kunststofkomposieten met producten op basis van de pultrusietechniek sinds 1984. Er werd een afzonderlijk productiecentrum opgestart in Oudenaarde (B) in 1986. De verwachte omzet voor dit jaar bedraagt nagenoeg 200 miljoen fr.

Bremen is sinds kort verdeler van de Bekaert pultrusieproducten op de Iberische markt en Bekaert is verdeler van de Bremen pultrusieproducten in alle Westeuropese landen met uitzondering van Iberië.

Bremen zal als afzonderlijke eenheid onder de bestaande benaming blijven fabriceren en verkopen.

Met deze overname heeft Bekaert een duidelijke stap gezet in de verdere expansie van zijn komposietactiviteiten.

Sun International groep

In 1989 bedroeg de winst van de Sun groep 322 miljoen fr. (130 miljoen fr. in 1983) en het aantal klanten steeg van 425 duizend in 1983 tot 920 duizend in 1989. De objectieven voor 1993 zijn reeds vastgesteld: 1,5 miljoen klanten en 30 miljard fr. omzet. De omzet 1989 bedraagt 17,2 miljard fr. (tegenover 10,5 miljard fr. in 1988).

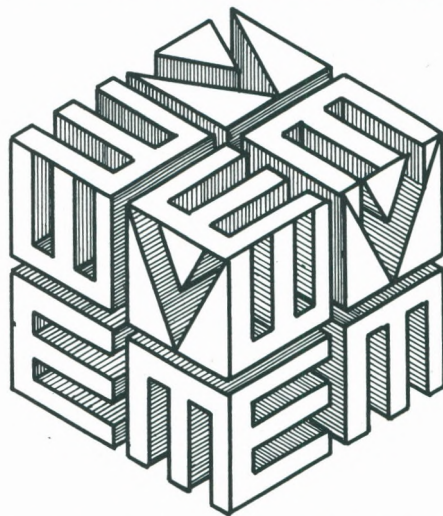
In België wordt 37% van de groepsomzet gerealiseerd, 35% in Frankrijk, 18% in het Verenigd Koninkrijk, 9% in Nederland en 1% in overige landen.

De sterke stijging van de omzet was te danken aan de overname van enkele maatschappijen (onder meer Voyage Conseil) en aan een sterke interne groei. Zo steeg Sunair België met 37% en Paris Travel Service met 35%.

Beaulieu investeert in de DDR

De Westvlaamse textielgroep Beaulieu uit Wielsbeke zal in Münchenbernsdorf (DDR) een tapijtweverij (klassiek en tuffing) en een toeleveringsbedrijf van autobekleding bouwen. Er is een investering van 500 miljoen fr. voorzien, te realiseren met behulp van de Duitse firma Schaeffer, die sinds 1989 in handen is van Beaulieu. Deze firma levert nu reeds aan VW in West-Duitsland.

c.v. west - vlaamsche elektriciteitsmaatschappij



interkommunale vereniging voor :
elektriciteit _____ aardgas _____ kabeltelevisie

hoogstraat 41 8000 brugge
tel : 050 / 33 79 51 _____

Nedlloyd in West-Vlaanderen

Nedlloyd is een Nederlandse groep die in 1970 opgericht werd door samenvoeging van vier Nederlandse rederijen. Momenteel horen een groot aantal werkmaatschappijen tot de groep; meerdere daarvan hebben een eigen vestiging — rechtstreeks of onrechtstreeks — in West-Vlaanderen.

Zo heeft MSAS Nedlloyd Air Cargo één van zijn drie Belgische kantoren te Kortrijk. MSAS Nedlloyd is een wereldorganisatie met 207 luchtvrachtkantoren.

Nedlloyd Road Cargo heeft 5 exploitatiezetels in België, waarvan een op de transportzone LAR. NRC staat in voor het internationaal vervoer van goederen over de weg, met name het groePAGEvervoer, het vervoer van planten, fruit, chemicaliën en goederen onder geleide temperatuur en tenslotte gekombineerd vervoer spoor-weg en containertrucking binnen Europa.

De kantoren van Ruys en Co te Zeebrugge zijn een andere vestiging van Nedlloyd België. Ruys en Co richt zich uitsluitend tot zogenaamde 'third parties', zijnde scheepvaartbelangen die niet tot de groep behoren en die in een Belgische haven een vertegenwoordiging zoeken.

Naast deze werkmaatschappijen die hierboven werden vernoemd, bestaan er nog een reeks maatschappijen uit de groep die — ogenschijnlijk althans — geen vestigingsplaats in West-Vlaanderen bezitten. Wat helemaal niet betekent

dat zij er niet onrechtstreeks aanwezig zouden zijn. Een voorbeeld ter zake is de activiteit van North Sea Ferries te Zeebrugge, waar Nedlloyd Nederland een 50 procent mede-eigenares is.

IMOG maakt de balans

Imog, interkommunale maatschappij voor openbare gezondheid in het gewest Kortrijk stelt vast dat in 1989 de sterke toename van geproduceerde afval enigszins afnam. Toch werden er 57 miljoen kg huisvuil en 6,4 miljoen ambachtelijk vuil aangevoerd. Alhoewel schoorvoetend aangenomen, groeit de aanvoer van afval van de bedrijven nog steeds verder.

Gemiddeld wordt er per jaar 266,8 kg huisvuil per inwoner aan de verbrandingsovens afgeleverd.

Als een van de eersten doet Imog aan warmterekuperatie met elektriciteitsproductie. Dit laatste gebeurt in samenwerking met de WVEM. Wel werd deze rekuperatie in 1988 en 1989 praktisch stilgelegd door moeilijkheden aan de installatie; voor 1990 is er een volwaardige warmterekuperatie te verwachten.

Imog beschikt te Moen over een stortplaats Klasse-I met 124 miljoen kg aangevoerde afvalstoffen in 1989. Door hoge kostprijzen en milieubeffingen wil de overheid komen tot een spaarzamer gebruik van deze stortplaats en tot een grotere alternatieve verwerking van de industriële afval.

Op de negen containerparken kwamen er 259.000 bezoekers, die er in totaal 17 miljoen kg afval selectief neerplaatsten.

Voor de 5 à 10 miljoen kg groenafval wordt nu naar een alternatieve verwerkingsmethode gezocht, onder meer door het inschakelen van een verplaatsbare groenafvalverwerkingsmachine.

Ferry-boats in 1989

De Belgisch-Engelse vennootschap der Ferry-Boats nv sloot het jaar 1989 met een nettowinst van 35 miljoen fr. tegenover 45 miljoen fr. in 1988.

In hetzelfde dienstjaar werd beslist, gezien de sterke toename van het verkeer op de Ocean Containerterminal (OCZ), de oostkaai uit te rusten met twee portaalkranen, met bijkomende terminaluitrusting en bijkomende parkingruimte.

BEF nam verder een 17% participatie in de containerterminal van Athus (Lux.).

Op de Shortsea Terminal en bij Zeebrugge Container Repair was de activiteit gelijklopend met vorig jaar. Bij Sea-Ro Terminal daarentegen groeide het verkeer tot na genoeg 5 miljoen ton. Bij Sea-Ro Terminal werd een kapitaalverhoging van 18 naar 116 miljoen fr. doorgevoerd, met een herverdeling (4 x 25%) van het aktionariaat. Cobelfret werd de nieuwe partner.

De maatschappij nam ook een tweede participatie in Interferry-Operate Sale & Rent Back-NMBS voor 12,4 miljoen fr.

Een verdienstelijk medewerker

kent zijn zaakjes,
behartigt uw zaak.

Geef 'm een steuntje,
gun 'm een kans méér.

Spraak haar of hem over

avondonderwijs voor volwassenen



Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk
Tel. (056) 22 94 64 - Fax (056) 21 58 02

Gegradueerde in de Fiscale wetenschappen

Gegradueerde Bedrijfsadministratie

Gegradueerde Marketing

Gegradueerde Informatica

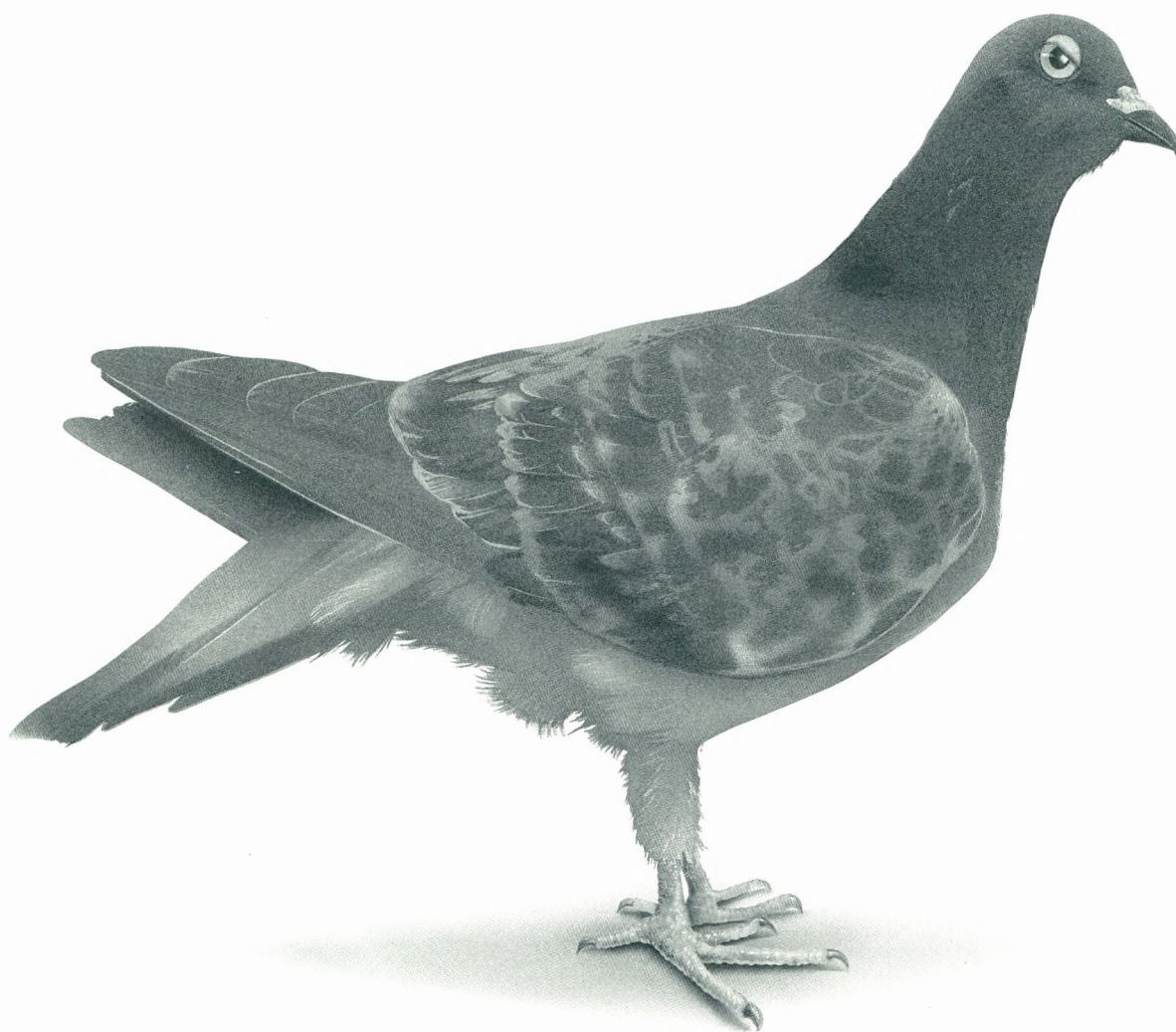
Een taal op aangepast niveau:

Nederlands voor anderstaligen, Frans,

Engels, Duits, Spaans of Italiaans

**Diploma's erkend door het
Ministerie van Onderwijs**

Ver vliegen. Hoog vliegen. En aankomen...



Dat is het programma van de toekomstgerichte ondernemer, in een groeiend bedrijf, in een Europees perspectief. INVESTCO kan U hiervoor krachtige middelen bezorgen. Wij verstrekken kapitaal, tijdelijk of permanent. En vanuit een lange ervaring en professionele kennis geven wij ook kostbare wenken. In het hoog en ver vliegen kunnen alle middelen baten. Naast deze van Investco ook die van BeneVent, MezzaFinance of InvestcoTrust. Wij kunnen

U beschermen tegen roofvogels. Wij willen ook graag zorgen voor fusie-partners. En wij wensen U alvast een succesvolle, behouden vlucht!

 **INVESTCO**
Kapitaal voor toekomstgerichte ondernemers.



Z E E B R U G G E

E e n n i e u w e h a v e n v o o r e e n n i e u w E u r o p a

Havenbestuur:

M.B.Z.
L. Coiseaukaai 2
B - 8000 Brugge
Tel. 050 / 44.42.11
Fax. 050 / 44.42.24
Telex 81.201

